

MAGYAR LAPOK

IDAPEST

X. évfolyam, 191 (2753) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad

Komoly válság fenyeget Japán és az angolszász hatalmak között

Katonai készenlétbe helyezik a Fiume és Montenegró közötti partvidéket. — Budjenni hadseregének maradványai a Dnyeper mögé vonultak vissza

Megtörtént az összeütközés az angol és iráni csapatok között (?)

A MTI jelenti: A szovjet harcra készülő magyar csapatok tevékenységében nem történt említésre méltó esemény. A magyar seregek a német és olasz csapatokkal együtt lényegében már befejezték a Dnyeper és a Bud közötti területnek az ellenségtől való megtisztítását. Budjenni hadseregének maradványai a Dnyeper mögé vonultak vissza. A folyó jobb partján nagyrészt hátsó országrészekből odaszállított új alakulatokkal néhány hidfőt tart még az ellenség. Ezek ellen a hadműveletek folyamatban vannak.

Ukrajnai arcvonal (Stefani) A Stefani iroda különtudósítója jelenti: Az

olasz expedíciós hadtest gépesített oszlopai résztvettek a Bud alsó folyásánál a hadműveletekben. Az olasz csapatok hathatósan támogatták a szövetségesek fegyveres erejét. Az olasz csapatok súlyos veszteséget okoztak az ellenségnek. Sok foglyot ejtettek, továbbá jelentős mennyiségű hadianyagot zsákmányoltak. Az olasz csapatok öt nap alatt több mint 600 kilométert tettek meg, elfoglalták állásaikat és érintkezésbe léptek az ellenséggel. Az ellenséges gépek megkísérelték az olasz állások bombázását. Hat támadó gép közül négyet azonnal lelőttek, mire a másik kettő visszavonult. (MTI)

szovjet páncélosokat és tehervonatokat. A repülőterek támadásakor a német repülők repülőgépszínekét és légvédelmi szállásokat borítottak lángba és igen sok repülőgépet a földön bombáztak szét. A támadások igen nagy veszteséget okoztak a Szovjetnek. — Cherson térségtől délnyugatra a németek bombáztak két repülőteret. Több bomba becsapódását figyelték meg a leállított gépek mellett. A páncélosok és tehergépkocsik elleni támadások szintén tervszerűen folynak és az ellenségnek nagy anyagi veszteséget okoznak, megzavarva visszavonulási mozgulatait. A keleti arcvonal északi szakaszán harcigépek ismét hatásosan támogatták a hadsereg hadműveleteit. Narvától északkeletre német zuhanóbombázók heves támadással elpusztították légvédelmi ütegeket és összevont páncélosokat. Német zuhanóbombázók a Szentpétervártól keletre eső térségben felszakítottak vasutvonalat, úgy hogy azok használhatatlanok lettek. (MTI)

Berlinből jelentik: (NTI) Szombatra virradó éjszaka brit gépek Nyugat- és Délnyugat-Németországra dobtak rebbanó és gyújtóbombákat. Hadi fontos-sáru vagy katonai károk nem keletkeztek. Az áldozatok száma csekély. Az eddigi jelentések szerint egy brit gépet lelőttek. (MTI)

Egymillió dollár értékű hadi- anyagot kért Moszkva az Egyesült Államoktól

Newyorkból jelentik: (NTI) A Newyork Herald Tribuna szerint a Szovjetunió 1 milliárd dollár értékű hadianyagot kért. Az Egyesült Államok hadfelszerelési tisztviselői kijelentették, kétséges, hogy a legközelebbi hetekben a kért hadianyag tíz százalékát leszállítják. (MTI)

Rómából jelentik: (Stefani) A fegyveres erők főhadiszállásának 445-ik közleménye: Az ellenséges tengerészeti egységek és Tobruk erődítménye ellen végrehajtott győzelmes légiakciókat, amelyekben az olasz vadász alakulatok is résztvettek, a német gépek újabb ragyogó sikerei követték. Német vadászok lég harcban lelőttek tíz

angol gépet. Az angol gépek berepültek Tripoli fölé, de nem értek el említésre méltó eredményt. Bardinal légelhárító tüzérségünk lelőtt két ellenséges bombavetőrepülőgépet. Kelet-Afrikában csapataink győzelmével végződő ütközetek zajlottak le Gondar környékén. Az ellenség sok halottat hagyott hátra. Fegyvereket és nagymennyiségű lőszert zsákmányoltunk. (MTI)

Newyorkból jelentik: (NTI) Tengerészeti körök értesülése szerint a 4752 tonnás Doterham nevű brit teherhajót az Atlanti óceán déli részén elsüllyesztették. Az üres mentőcsónakot Buenosaires közelében találták meg.

Pavelics horvát államfő közleménye a Fiume-montenegrói partvidék katonai készenlétbe helyezéséről

Zágrábból jelentik: (NTI) Pavelics horvát államfő közleményt adott ki, amely többi közt ezt tartalmazza:

Az olasz kormány közölte a horvát kormánnyal, szükségesnek látja, hogy a Fiume-Montenegró közti partvidéket hadiérdekre való tekintettel katonai készenlét állapotába helyezze.

Az ezzel kapcsolatos intézkedések szükségessé teszik, hogy a katonai parancsnokságnak megfelelő befolyása legyen a közbiztonság és a közlekedés tekintetében. A horvát kormány boldog, hogy a független horvát állam és a szövetséges Olaszország közös védelme érdekében hozzájárulhat ennek az intézkedésnek végrehajtásához. A horvát államfő ennek következtében az említett partvidéken több intézkedést léptetett életbe. És pedig Parčić dr követet polgári biztossá kinevezte és alárendelte az egész terület igazgatását. Székhelye az olasz főparancsnokságon lesz, hogy összeegyeztessenek ennek a vidéknek közbiztonságára és rendjére vonatkozó minden kérdést a katonai intézkedésekkel. A Fiuméből Spalatóba vezető vasutvonalat, a táviró- és távbeszélőberendezéseket katonai ellenőrzés alá helyezik. Ezenkívül a horvát hadsereg egységeit ezen a területen az olasz főparancsnokság alá rendelik. (MTI)

Mint a Mai Nap értesül, Szófiából

cáfolják a Reuter irodának azt a jelentését, amely szerint Bulgáriában olasz csapatok vannak.

Sikeres német támadások szovjet páncélosok és tehervonatok ellen.

Berlinből jelentik: (NTI) Gomel térségétől keletre német harcirepülőgépek pénteken sikeresen bombáztak

ALKOTÓ SZEGÉNYSÉG

Irta: Dr Paál Arpád

Krisztus mondása az, hogy: „Szegények mindig lesznek veletek”. Nem lehangelő és csüggesztő szemlélet van ebben a mondásban, mely mintha azt akarná beleszóhajtani a világba, hogy hiába küzdötök a szegénység ellen. A krisztusi mondás éppen örök figyelmeztetés a felebaráti kötelességre, hogy mindig volt és mindig lesz embertársunk, akiért segítő együttérzést és cselekvést kell kifejtenuk. A megpróbáltatott, küzdő és nélkülöző állapot nincs időhatárokhoz és területi kiterjedésekhez kötve. Aki ma gazdag, holnap lehet szegény. A mai termő vidékek és mosolygó tájak holnap elpusztult sivataggá válhatnak. Sőt körülveheti az embert a kincsek és a földi jólét minden külső jele, mégis az illető a maga életviszonyai egyes mélységeiben inséget szenvedhet, nélkülözés fojtogtásai közé juthat. Szegényebb a szegénynél, ha nincs egészsége, ha lelkiismeretét rossz tettek emléke bántja, s ha minden gazdagsága között is félnie kell élete biztonságáért.

Társadalmi szerkezetünk állandó velejárója a szegénység terhe. Olyan, mint az árnyék a fény mögött. De olyan is, mint a háttér, mely annál jobban kiemeli az élet mozgásait és alkotásait. Örök ellentét, mely kihozza az emberekből a jobb sorsért való cselekvő és dolgozó készségeket. Örök biztatás, hogy küzdeni kell az elmerülések ellen. De küzdeni kell a kényelmekbe és gondtalanságba való elmerülés ellen is. Éppen azért első sorban a jobbmód és a jólét osztályosainak a kötelességük, hogy el ne bizakodjanak, hanem a szegényeken való segítségben érdemeiket szerezzék. Szegények mindig lesznek, s a többieknek így mindig lesz fokozott kötelességük, hogy a szegénység kínzó jelenségeit eltávoztassák. Ha ebben jóságot fejtenek ki, akkor olyan embertársi közösséget tesznek örökkössé, mely majd rajtuk is segít, ha ők vagy utódaik szegény sorsba jutnak.

A szegénység állandó társadalmi jelenségével szemben tehát ki kell alakulnia egy másik állandó szeretetközösségnek. Annak, amelyik éppúgy mindig segít, mintahogy mindig lesznek szegények. Erre való biztató iránymutatás van abban a krisztusi mondásban, hogy: „Szegények mindig lesznek veletek”.

Van ennek a figyelmeztető mondásnak olyan vonatkozása is, mely a szegényekben meglátatja az örökös embertársat. Azt az emberi lényt, aki bennünk is örökké élhet és megismétlődhetik. Tehát nem olyan, akit szegyelőnk kellene, vagy ainek magát szegyelnie kellene a szegénység miatt. A szegény a mi sorsunk küzdő és nélkülöző változatainak a

ORION 1942 JÚLI

243
Ára P 273.-

Háromhullámú, váltóáramú szuper, bakelit-szekrényben Rendkívüli szelektivitás, dinamikus hangszóró, gazdag hangszín, évilágított üvegszála, könnyű beállítás

244
Ára P 296.-

Váltóáramú szuper-rádió Három hullámhossz, európai és tengerentúli állomások vételle, grammofoon-előesítés, évilágított üvegszála. Nemes díofaszekrényben

244 B
Ára P 342.-

Telepes szuper, rövid-, közép- és hosszuhullámra, takarékkapcsoló, permanens dinamikus hangszóró, hangszín- és hangerősztábyozás. Fényezett díofaszekrény

088 B
Ára P 520.-

Telepes csúciszuper. Rendkívüli érzékenység, kiváló szelektivitás, torzításmentes, 12-2000 m hullámhosszig, csekély áramfogyasztás, takarékkapcsoló, luxus szekrény

277
Ára P 665.-

Hatalmas teljesítményű, váltóáramú, sávyújtott csúciszuper. Hat hullámhossz, nyújtott rövidhullámú sávok, szelektivitás-szabályozás, mély- és magashangkiemelés, beszéd-, zene- és helyikapcsoló. Ugyanez univerzális kivitelben, típus 277U

299
Ára P 2950.-

Váltóáramú hangverseny-rádió. A rádiótechnika minden lehetőségét kihasználja. 13-51, 192-600 és 670-2000 m-ls minden állomás vehető. Rövidhullámon 7 nyújtott sáv. Szabályozható érzékenység. Zavar- és féttyszűrő. Óriás állomás-skála 200 adóállomással. Hangszínskáláján 18 hangszóró és 5 emberi hang, nyomógombos szabályozással. 16 állomás motorbeállítással. Kombinált hangszórók. Hanglabirintus. Különleges grammofoon zefektívvel. Távirányítás. Szinkron-óra. Tároló 50 lemeze. 7 stílusban. • Stylusonként megfelelő felés.

255 G
Ára P 545.-

Váltóáramú asztali grammofoon-rádiókombináció. Teljesítménye azonos a 255-es szuperral. Kristály-pick-up grammofoon, különleges hangkorrekcióval, tűzőrejszűrővel. • Ugyanez univerzális kivitelben, típuszám 255 GU

246
Ára P 335.-

Telepes bórond-szuper. Antenna, földelés és villanycsatlakozás nélkül. Beépített keret-antenna. Rövid-, közép- és hosszuhullám, kitűnő szelektivitás. Dinamikus hangszóró

255
Ára P 390.-

Nagyteljesítményű, varázsszemés közepiszuper. Rövid-, közép- és hosszuhullám, fading szabályozás, rendkívüli szelektivitás, mélyhangkiemelés, háromszínű évilágított skála, luxus kivitel. Ugyanez készülék egyen- és váltóáram-kivitelben, univerzális, típus száma 255U

233
Ára P 245.-

Váltóáramú kisszuper, bakelit-szekrényben. Rövid- és középhullámra, rendkívüli szelektivitás • U. e. közép- és hosszuhullámra, típuszám 232. • Mindkét típus univerzális kivitelben is készült. Típuszám 232u és 233u.

277 G
Ára P 1175.-

Váltóáramú, visszacsatolás Európa-vevő, közép- és hosszuhullámra, dinamikus hangszóróval, fényezett díofaszekrényben

202
Ára P 184.-

Váltóáramú nagy zenegép. A 277-es csúciszuper és tökéletes villany-grammofoon kombinációja. Gyönyörű kivitel, kristály pick-up, grammofoon-játék, különleges tűzőrejszűrővel, speciális hangkorrekció. • Ugyanez univerzális kivitelben 277 UG típuszámmal

Minden rádiókereskedőnél kapható

Kérjen részletes tájékoztatót

Olasz torpedóvető sikeres tevékenysége a Földközi-tengeren

Rómából jelentik: (Stefanii.) Az olasz főhadiszállás 444. közleménye: Vadász kötelékeink Málta szigetén eredményesen géppuskázták a földön veszteglő repülőgépeket, valamint légharító ütegeket. Észak-Afrikában Benghaziánál lelőttünk egy angol gépet. Tobruk arcvonalán tüzéségünk eredményesen tüzelt angol gépkocsi gyülekező helyeket. Német gépek Siddi el Barranitól északra két könnyű cirkálót eltaláltak és bombázták Tobruk kikötőjét, valamint az ottani csapatáborokat és anyagraktárakat. Német vadászok lelőttek három gépet. Cyrenaika szaharai részén olasz gépek bombázták és géppuskázták ellenséges gépeket. Kelet-Afrikában előretolt osztagaink szétszórtak ellenséges csapatokat, azoknak súlyos veszteséget okozva. Olasz gépek Cyprus szigetén Fama-gusta kikötő berendezéseit bombázták.

Eltaláltak raktárakat s egy gőzöst és egy kisebb hajót. Az utóbbi elsüllyedt. A Földközi-tenger keleti részén repülőgépeink megtorpedóztak egy torpedórombolót, amely megállt és oldalára dőlt. (MTI.) (Hadműveleti övezet). (Stefani): A torpedóvető olasz légifegyvernem tevékenysége esütörtökön a Földközi tengeren igen élénk volt. Olasz torpedóvető kötelék egy csoportja támadó felderítésre indult. Alexandria magasságában megtámadtak torpedórombolókból álló ellenséges köteléket és az egyik ilyen egységet elsüllyesztették. A rajt visszafelé jövet ellenséges légierők támadták meg, de látva az erélyes védekezést, a támadást abba hagyták. Ugyanez a raj a továbbiakban elsüllyesztett egy ezertonnás petróleum-gőzöst. Egy másik raj Fama-gustát támadta meg és nagy kárt okozott a kikötőben és az ott veszteglő hajókban. (MTI.)

Dr Hlatky Endre főispán Budapestre utazott az árvizkárosultak ügyében

Nagyvárad. Saját tud. Amióta a nagy májusi felhészakadás több nagyváradai szegényember házát romba döntötte, egy pillanatig sem hagytuk feledésbe merülni a szegény emberek sorsát. Többször sürgettük, hogy komoly intézkedés történjék. Mivel

azonban az esős őszi idő veszedelmesen közeledik, szükségesnek tartottuk, hogy az árvizkárosultak ügye haladéktalan elintézését nyerjen. Dr Paál Árpád képviselő. főszerkesztő meghallgatta a szegény emberek panaszát és azt részletesen

Hlatky Endre városi főispán elé tárta, kérve, hogy a város a maga részéről segítse hajlékhoz a szerencsétlen embereket, akik már eddig is sokat szenvedtek az idő viszontagságai miatt. Hlatky Endre főispán Dalló Gyula tanácsnokkal Budapestre utazott, hogy az illetékes minisztériumokban végleges döntést eszközöljön ki az árvizkárosultak ügyében. Remélhető, hogy a város rendelkezésére álló segélyalapból olyan mérvű támogatást lehet biztosítani, amely szükség esetén megindított társadalmi mozgalommal együtt télvíz ideje előtt hajlékhoz juttatja a nagyváradai árvizkárosultakat.

AZ EGRI FŐEGYHÁZMFEGYE ZSINATOT TART. Egerből jelentik: Dr. Szmercsányi Lajos egri érsek most megjelent VI. számú körlevelében tudatja a főegyházmegye papságával, hogy mivel ez évben volt tíz esztendeje annak, hogy a kánonjog által előírt zsinatot megtartotta a papság, az új és szintén a kánon alapján előírt zsinatot a főszékes-egyházi plébánia búcsújának ünnepével kapcsolatban szeptember 30. október 1. és 2. napjára hívja össze.

Zsidók térfoglalása Budapesten

Rendkívül érdekes statisztikai adatokat tett közzé a főváros budapesti zsidók népmozgalmi, lakásügyi, kereskedelmi és ipari, kulturális és bünyözési viszonyairól

A főváros hivatalos kiadásában megjelenő Statisztikai Értesítő legújabb számában nagy figyelemre érdemes tanulmány jelent meg a zsidóság budapesti térfoglalásáról. A tanulmány felöleli a budapesti zsidók életviszonyainak minden ágazatát a népmozgalmi adatoktól a bünyözési adatokig bezáróan. Egyetlen sajnálatos körülmény, hogy a feldolgozott adatok között részben 1935-ig, részben 1939-ig találunk csak számadatokat, holott ezidő óta bizonyára lényeges változás történt a zsidóság budapesti életkörülményeiben. A zsidó elnevezés alatt csupán az izraelita hitfelekezethez tartozók adatait dolgozták fel. A kikeresztelkedettekről és ezek leszármazottairól, valamint a vegyesházasságból születettekről a statisztika még nem adhat számot.

Allandóan növekedett a főváros zsidósága

Bevezetődül rámutat a tanulmány arra, hogy Budapest népe hitfelekezetek szerint más ósidóktól kezdve kevert összetételű volt. Régebben a zsidóknak nem volt szabad Pesten és Budán lakniok, ezért inkább a szomszédos Óbuda húzódtak meg. Mégis megbízható adatok szerint 1813-ban az akkori 70 219 főnyi népességből 5525 volt izraelita vallású, ami 7,9 százalékot felelt meg. Óbuda lakosságában 42,4 százalék volt zsidó. A szabadságharc lezajlása után 1850-ben már közel 20 ezer zsidót talál a statisztika, háromszor annyit, mint amennyi a reformátusok és evangélikusok együttes száma volt. A kiegyezést követő 1869 évi népszámlálás szerint már 44 809 zsidó volt a fővárosban, a lakosság 16,6 százaléka. Az ezután következő félévszázadban megötszöröződött a budapesti zsidók száma, amely 1920-ban 215 512 főben kulminált, ami az összlakosságnak mintegy 25 százalékot volt. 1935-ben már csak a lakosság 19,2 százaléka volt zsidó. Százhusz évre visszatekintve, amíg ez idő alatt a főváros keresztény lakosainak száma 783 793 fővel gyarapodott, addig a zsidóké 195 544 fővel lett több. Az utóbbi évtizedekben a zsidóság budapesti száma csökkent, aminek okát elsősorban a születéskorlátozásokban kell keresni. 1880-ban Budapesten még ezer zsidóra 31,1 élveszületés esett, ami fokozatosan csökkent, és 1939-ben ez az arány már öt alá zuhant. 1939-ben háromszor annyit zsidó brit meg Budapest, mint ahány született, de ritkította számukat a kivándorlás és a tömeges kikeresztelkedés is Budapesten a legújabb zsidó a VI. és VII. kerületben lakik. A VII. kerületben arányszámuk meghaladja a 43 százalékot és a VI. kerületben is megközelítették a 40 százalékot. Az V. kerületben a zsidó lakosság arányszáma 39,3 százalék. Erősen csökkent a zsidó házasságkötések száma. 1926-ban még a házasságok 23,7 százaléka kötött zsidók között, 1939-ben ez az arány már 14,7 százalékra csökkent. Hasonlóképpen visszahanyatlott a keresztény-zsidó vegyesházasságok száma 6,6-ról 3,7 százalékra.

A budapesti lakásviszonyokat tanulmányozva, kiderül, hogy 270 000 lakás közül (zsidóság) 52 291 lakást bérelnek

zsidók, tehát a fővárosi lakások 19,4 százalékát. Csak konyhából álló lakásban a zsidók mindössze 4,2 százalékban lakik, szoba-konyhas lakásban 11 százalék, kétszobás lakásban 29 százalék, háromszobás lakásban 33,4 százalék, négy-szobás lakásban 29,7 százalék, ötszobás lakásban 25,6 százalék. Ezekből az adatokból is kitűnik, hogy a zsidóság általában súlyt helyez arra, hogy általában egészségesebb, kényelmesebb lakásokban éljen. A 2, 3, 4 szobás lakásokban kétszer annyi a zsidó családfők aránya, mint a keresztényeké. Csak az öt és hatszobás lakásokban csökken ez a kimagasló, de a keresztényeket még mindig meghaladó képviselőjük. Háztulajdonosi mivoltu-

kat vizsgálva, megállapítható, hogy a statisztikai feldolgozás utolsó időpontjában kimutatott 21 138 ház közül 5487 volt zsidó tulajdonban. E házak 197,8 millió pengőt kitevő évi bérjévedelméből pedig 89,3 millió pengő jutott a zsidó háztulajdonosok birtokába, amiből arra lehet következtetni, hogy a zsidók inkább nagyértékű, nagyjévedelmű bérházak felett rendelkeznek, Amíg ugyanis a földszintes házaknak csak 17,5 és az egyemeletes házaknak csak 26,6 százaléka volt zsidó tulajdonban, addig a kétemeletes házak közül 38,2, a háromemeletesek közül 47,2, az ötemeletesek közül 55,2, a hat- és többemeletes bérpaloták közül 57,5 százalék volt a zsidók tulajdonában.

Háromszor annyi a zsidók jévedelme, mint a keresztényeké

A keresők megoszlását figyelve, kitűnik, hogy 1935-ben Budapesten 197 262 keresztény és 113 003 zsidó kereső egyén volt. A kereskedelem és hiteléletben a zsidók megoszlása 45, a bányászatban 29,9, a szabad foglalkozásban 14, az iparban 16,6, az éstermelésben 8,3, a közlekedésben 7,3 százalék volt. Nyugdíjából és tőkéből élt 22,7 százalék. Napszamos munkával azonban csak 3,9 százalék foglalkozott, a házi-cselédek között pedig a zsidók arányszáma pedig csak 1,4 százalék. Az utóbbi években erősen megnyilvánult úgy a kereskedelem, mint az iparban a keresztények térfoglalása. Amíg ugyanis az önálló kereskedők között a zsidók arányszáma 66,4 százalékról 57,6 százalékra csökkent, addig a keresztény önálló kereskedők

sáma néhány év alatt megduplázódott. Hasonló a helyzet az önálló ipar terén is.

Érdekesek azok az adatok, amelyek a zsidók vagyoni és jévedelmi viszonyait tüntetik fel. A legújabb feldolgozott adatok szerint 43 700 keresztény, 68,9 millió kereseti adójával szemben 31 873 zsidó 734 millió kereseti adót, 20 871 keresztény 1641,3 millió vagyonadójával szemben 15 573 zsidó 1213,7 millió vagyonadót, 39,4 keresztény 281,2 millió jévedelemadójával szemben pedig 50 581 zsidó 222,6 millió pengő jévedelemadót fizetett. Kereseti adót tehát harmadfélszer annyit zsidó fizet, mint amennyi népességi arányuk.

A kulturális viszonyokat figyelve már is észlelhető a numerusclausus

hatása. Kitűnik ez már abból is, hogy az egyetemi végzettséget kívánó foglalkozásokban jelentősen megállapítható a zsidóság visszahúzódása. A gimnáziumokban a zsidó tanulók arányszáma a korábbi 37,1 százalékról 23,3 százalékra, a reáliskolákban 43,2 százalékról 18,1 százalékra, a tudományegyetemen 34,4 százalékról pedig 5,5 százalékra csökkent. Még a tanonciskolákban is 57 százalékról 13,7 százalékra csökkent a zsidó tanulók aránya.

Tisztességtelen versenyben vezet a zsidóság

Végül különös érdeklődésre tarthat számot a zsidók bünyözési statisztikája. 61 747 bünyöző közül 16 352, azaz 27 százalék volt zsidó. Az egyes bünyökelelmények keretében azonban nagyon változik a zsidóság arányszáma. Így például a tisztességtelen versenyben vezet a zsidóság, ahol arányszámuk 67,2 százalékot tesz ki. Második helyen áll a zsidóság bünyözése az uzsora terén, ahol részvételük 66,7 százalék. Kormányzósértésben 9, izgatásban 11,6, tiltott közlésben 23, magánosok elleni erőszakban 11,6, pénzhamisításban 25,1, hamis esküben és hamis tanulásban 23, szemérem elleni bünyökelelményben 25,6, bigámiában 12,5, rágalmazásban és becsületsértésben 19,6 közveszélyű cselekményben 15, hivatalos hatalommal való visszaélésben 6,6, magánlakásértésben 11,2, kerítésben 45, gyilkosságban és kísérletben 30,8, emberölésben 18, magzatelhajtásban 25,5, lopásban 12,7, rablásban 5, zsarolásban 14,9, sikakasztásban 35, csalásban 46,6, hitelsértésben 54,4, orgazdaságban 27, gyújtogatásban 10, jogtalan elcsatolásban 18,3, szándékos rongálásban 11,7, okirathamisításban 41, megvesztegetésben 41,2, hitelrontásban 51 százalék a zsidóság bünyözésessége. Érdekes, hogy családi állás elleni bünyökelelményt, foglyszökítést, gyermekrablást, gyermekölést nem követtek el zsidók a statisztika szerint. (Magy. Tud.)

Közös angol-amerikai haditervet dolgoztak ki a Roosevel-Churchill találkozón

A pontok között szerepel Japán elszigetelése és Törökország esetleges megszállása is. Cáfolják Wawel tábornok iráni benyomulásának híreit

Rómából jelentik: (MTI.) A Tribuna tudósítója amerikai lapokra való hivatkozással jelenti lapjának, hogy Roosevel és Churchill találkozásukon közös haditervet dolgoztak ki. A haditerv állítólag a következő hat pontból áll: 1. A Szovjetunió biztatása, hogy álljon ellen a téli folyamán és lehetőleg a jövő év egy részén is. 2. Szövetség Kínával Japán elszigetelésének teljessé tételére. 3. A közkeleti angol hadsereg megerősítése. 4. Az angol légierő megerősítése. 5. Pontos stratégiai pontok, mint Dakar és az Azori szigetek megszállása. Esetleg Törökország megszállása is. 6. Általános haditerv, amelynek értelmében Anglia kizárólag a védekezésre szorítkozik.

Brit páncélos osztagok menetelnek az iráni határ felé.

Londonból jelenti a Reuter: Hivatalosan cáfolják azt az amerikai forrásból származó értesülést, amely arról szól, hogy Wawel tábornok

nagy katonai erőt vezetett Iránba. Ennek a híresztelésnek nincsen kellő alapja. Irán még nem adott választ az angol jegyzékre, amely szerint túlsok német tartózkodik Iránban. (MTI.)

Zürichből jelenti a Bud. Tud.: A Neue Zürcher Zeitung ankarai tudósítója jelenti, hogy Bagdadból érkezett utasok elbeszélése szerint napok óta brit páncélos osztagokat szállítanak az iráni határ felé. A csapatokkal együtt hatalmas mennyiségű hadianyagot szállítanak a határvidékre. Washingtonból jelenti a Német TI:

Szülők figyelmébe!

Intézeti fehérneműk, egyenruha anyagok, kabátok, kötének, harisnyák, legelőnyösebb beszerzési forrása

Czillér Imre

Nagyvárad, Szt. László-tér 2
Telefon: 21-09.

Az iráni követ látogatása Hull külügyminiszternél és az ezzel kapcsolatos közlések mély benyomást keltettek Washingtonban. Hull külügyminiszter kijelentette a későbbi sajtó értekezleten, hogy az ő értesülései nem egyeznek az iráni követ nyilatkozatával. Kijelentette, hogy az Egyesült Államok kormánya 3000—5000 németről tud Iránban — angol állítások alapján. (MT.)

Halifax Angliába érkezett.

Amszterdamból jelenti a Német TI: Halifax nagykövet pénteken leszállt egy angliai repülőtéren. Halifaxnak ez az első látogatása Angliában, amióta washingtoni nagykövetté nevezték ki. Valószínűleg egy hónapig marad Londonban. (MTI.)

Washingtonból jelenti a Német TI: Pénteken életbelépett a 18 hónapra meghosszabbított katonai szolgálatról szóló törvény. A törvény rendelkezése szerint a katonákat 12 hónapig szolgálat után el lehet bocsátani. (MTI.)

Óráról órára szorosabbra zárul a gyűrű Odessza körül

Ismét megindult a mozgóháború az egész keleti arcvonalon

Vezéri főhadiszállás. (NTI.) A véderő főparancsnoksága közli: A két hónapja tartó keleti hadjárat nyomán mélyen az ellenség országában állunk szövetségeseinkkel együtt. Az egész fronton teljes mértékben folynak a hadműveletek. Ukrajnában a Dnyeper-parti utolsó támaszpontokat is leküzdjük. Kievtől északra az ellenség a Dnyeper mögé húzódott. Gomeltől keletre tovább üldözzük az ellenséget. Esztországból csapatok tovább nyomulnak. A finn arcvonalon is naponta újabb tért foglaltunk. A hadjárat megindítása óta eddig több mint egymillió 200.000 foglyot ejtettünk. 14.000 páncélost, 15 ezer üteget zsákmányoltunk, vagy

semmisítettünk meg. A szovjet légerő 11.250 gépet veszített. Ezenkívül elvesztette az ellenség fontos nyersanyag telepeit, iparvidékeit. Légierőnk a kelet-angliai tengerparton bombázott két angol kereskedelmi gőzöst. Csütörtökön a csatorna partja mentén 29 gépet lelőttünk. Az Atlanti-óceán partján lelőttünk egy ellenséges gépet. Észak-Afrikában német gépek bombákkal telibe találtak két könnyűcirkálót. Tobrukban partraszállított csapatokat árasztottunk el mindenfajta ürméretű bombákkal. Légiharcban három angol gépet lelőttünk. Ellenséges gépek sem nappal, sem éjjel nem repültek a Birodalom területe felé. (MTI.)

Allandóan emelkedik a foglyok száma és a hadizsákmány mennyisége

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Dél-Ukrajnában működő magyar csapatok hadművelési területén jelentősebb esemény nem történt. Beavatott katonai körökből eredő tájékoztatás szerint Nyugat-Ukrajna pacifikálása gyors ütemben halad a befejezés felé. Az Odessza környéki küzdelemben az ellenséges seregrészek kisebb kitérésekkel kísérleteztek. A gyűrűt azonban óráról-órára szorosabbra zártuk. Az ezen kívül esett szétszórta, kelet felé szorított

ellenséget a német és a magyar csapatok néhány ellenálló szovjet hídfő kivételével átvettük a Dnyeperen. A foglyok száma és a hadizsákmány mennyisége napról-napra emelkedik. Berlinből jelentik: (NTI.) A bolsevikiek által még mindig tartott dnyepéri hídfők ellen a támadások csütörtökön is folytatódtak és újabb sikerre vezettek. Újabb ötezer fogoly került német kézre és 115 löveget és 14 páncélost zsákmányoltunk, vagy semmisítettünk meg. (MTI.)

Teljesen átvették a kezdeményezést a németek a keleti fronton

Berlinből jelenti a Német TI.: A német hadijelentés kiegészítéseként a következőket közlik: Az utóbbi időkben mint a német hadijelentésekből kiderül, a keleti arcvonalon a kezdeményezést teljesen átvették a német csapatok. Naponta érkeznek jelentések az előnyomulásról. Ez világosan bizonyítja, hogy milyen tervszerűen foglalják el a német és szövetséges a déli szakaszon bevették Nicolajev és Cherson kikötő városát, valamint Otchekov erődjét. Ugyanakkor a déli arcvonalon bal szárnyán északkeleti irányban folyik a német támadás. A gomeli csata sikere biztosította a Gomel vasúti csomópontját. Az északi szakaszon három helység elfoglalása az Ilmen és a Peipus-tó közt jelentős támaszpontot nyújt. A Peipustól keletre és nyugatra előnyomuló né-

met erők Narva terében összeköttetésbe jutottak egymással és belátható időn belül felszabadítják Esztországot és az északi részét.

A támadások valamennyi szakaszon előrehaladnak, bár a terepnehézség és a makacs védekezés megnehezíti az előrejutást. A bolsevikiek minden alkalommal utolsó alakulataikat is latba vetik, hogy megállítsák a német haderőt, ami eddig egy helyen sem sikerült.

A szovjetek sok helyen már nem tudják áttekinteni a helyzetet és ezért ellenintézkedéseik is bizonytalanokká váltak. Vorosilov tábornok felhívása azt mutatja, hogy ő maga is azt látja: Szentpétervár a legnagyobb veszélyben forog. A mostani német támadások újabb hadműveleteket készítenek elő. (MTI.)

Cherson és Gomel jelentősége

Berlinből jelenti a Német TI.: Cherson bevételével a Szovjet Fekete-tenger egyik legjelentősebb kikötője és iparvárosát veszítette el. A kerekén százezer lakosú Cherson fontos gabonaátalakító hely. Kikötőjében hatalmas gabonaráktárak vannak. Cherson hajóépítő gyárai igen nagy jelentőségűek voltak a Szovjet Fekete-tengeri kereskedelmi és hajóhada szempontjából. Chersonban több létszer. és harciokcsigvár van és ezen kívül az utóbbi időkben nagy mezőgazdasági gyárak létesültek. (MTI.)

Odessza és a fekete-tengeri orosz kikötők is könnyen elérhetők innen Chersonnál utat nyithatnak a szövetséges haderők az Azovi tenger felé és ezzel a Krim félszigetet vághatják el Oroszországtól, megbénítva a fekete-tengeri orosz flottát, utat nyerve Transzkaukázus irányába.

Gomel Fehéroroszország déli és Ukrajna legészakibb határán fekszik. 86.400 lakosa van és igen élénk ipari központ, nagyforgalmú vasúti állomással, de folyami hajózása is élénk. Fekereskedelme, gyajupara és keres-

kedelme volt nagyjelentőségű. Gomel elfoglalásával a szövetségesek kezébe jutott a déli Oroszország felé vezető vasútvonal kulcsa és, mint egy harapófogóba került Ukrajna még el nem foglalt része is, miután a Gomel és Cherson közötti útvonal légvonalban szinte egyenesen derékba metszi Ukrajnát.

Finn helyzetjelentés a Szovjet elleni harcokról

Helsinki-ből jelenti a Német TI.: A finn főhadiszállás augusztus 22-én a következő helyzetjelentést közölte. A Ladoga-tótól északnyugatra folyó hadműveletek két bekerítést eredményeztek. A 186-ik megerősített szovjet hadosztály lépcsőről-lépcsőre vonult vissza egészen a Sortazalától délre lévő földszorosig. A küzdelemben a A 142-ik és a 198-ik szovjet hadosztályt, mely súlyos veszteséget szenvedett, visszaszorítottuk. A harcok még folynak. Kisebbségi segítséget küldött különítményeket bekerítettünk és megsemmisítettünk. (MTI.)

Helsinki-ből jelenti: (NTI.) A Kelet-Karéliában létesített nagy szovjet repülőterek és az e vidéken tett előkészületek arról tanuskodnak — írja az Uusi Suomi, — hogy a bolsevikiek meg akarták támadni Finnországot. Hálát adhatunk a sorsunknak, hogy a második védelmi harcunkban bekapcsolódhatunk abba a hatalmas harcba, amelyet Németország, a világ legerősebb katonai hatalma vezet ősi ellenségünk ellen. Finnország kész erőinek végső megfeszítésére. (MTI.)

Helsinki-ből jelenti a Német TI.: Finn hivatalos helyről közlik: Csütörtökön finn erők lelőttek 11 szovjet gépet. Az ellenség csütörtökön nem repült finn terület felé. (MTI.)

Lengyel hadosztályokat állítanak fel a Szovjetunióban

Zürichből jelenti: (Bud. Tud.) A Neue Zürcher Zeitung londoni tudósítója arról értesít, hogy a moszkvai lengyel katonai küldöttség működésének eredményeként rövid időn belül két, esetleg hat lengyel hadosztályt állítanak fel a Szovjetunióban. A hadosztályokban a Szovjetunióban

A Peipusz- és Ilmen-tó áttörése komolyan fenyegeti Pétervárt

Berlinből jelenti a Német TI.: Német harcigépek fegyveres felderítésre indultak. Hajókat, valamint dél- és délkeleti partvidéki hadifontosságú célokat támadtak meg. Német zuhanóbombázók csütörtökön érzékenyen megzavarták az ellenség kirokodását Tobruk kikötőjében. Jelentős kárt okoztak. A keletkezett légiharc során összesen 13 angol gépet lelőttünk, anélkül, hogy veszteséget szenvedtünk volna. A német légerő kötelékei augusztus 21-én támadást intéztek az odesszai vizeken mutatkozó ellenséges célpontok ellen. A támadásokat siker koronázta. Otshakovtól délkeletre egy vörös rombolót a bombák megrongáltak. Német vadászok támadást intéztek egy elő-

Hosszú útra

mindig vigyen magával 1 üveg valódi

DIANA

sósborszeszt.

El sem tudja képzelni, hogy hányszor és hányféle esetben lesz hálás ezért a jó tanácsért. A DIANA sósborszeszt biztos hatású első segítség számos alkalommal. Közismert és világszerte népszerű mint bedörzsölő szer. Pompás toroköblítő, fertőtlenítő szer, szájvíz. Belsőleg, cukorra cseppentve, mint felfrissítő, fájdalomenyhítő készítmény; borogatásokhoz mint hűsítő, csillapító és megnyugtató szer; orrba szippantva, vagy szájon át belelegezve, mint frissítő, felüdítő, vérkeringést fokozó szer fejt ki sokoldalú, de mindig bevált hatását.

Mindenütt kapható!

Élő katonaköteles lengyeleket is besorozzák. A szovjet kormány ahhoz is hozzájárult, hogy azokat a lengyeleket, akik eddig a vörös hadseregben szolgáltak, a lengyel hadseregbe sorozzák be. A lengyel hadosztályok vezetését Anders tábornok vette át. (MTI.)

Pozsonyból jelenti a Német TI.: Csallós tábornok hadseregfőparancsnok kijelentette, hogy a keleti harcokban a szlovák haderő 118 halottat, 211 sebesültet és 17 eltűntet veszített. (MTI.)

őrhajó ellen. Német gépek Dél-Ukrajnában bombatámadást intéztek vasúti célpontok ellen. A bolsevikieknek véres veszteséget okoztak. A német légerő augusztus 22-re virradó éjjel Alexandria kikötő berendezéseit támadta meg. A kikötő nyugati részén újabb tüzek keletkeztek. (MTI.)

Rómából jelenti a Stefani: Az olasz sajtó hangsúlyozza a Peipus-tó és az Ilmen-tó között megerősített szovjet vonal áttörésének jelentőségét, ami komoly fenyegetettséget jelent Szentpétervár számára. Az angol katonai szakértők is kénytelenek elismerni, hogy az egész arcvonalon ismét megindult a mozgóháború. (MTI.)

SZENT ISTVÁN SZELLEME

Irta: POLYÁK ISTVÁN

Ezekben a napokban első szent királyunk, országépítő István főnséges alakja, gazdag egyénisége tölti el képzeletünket s foglalkoztatja gondolatainkat. Meríthetünk és merítünk is ugyan tanításából, de — mint minden más ünneplésnél is — könnyen megtörténik, hogy megállunk az ünneplés lármájánál, az ünnepi magasztalások egymást túllícitálni akaró, legtöbbször jól át sem is gondolt kifejezéseinél. Megelégszünk magunkkal, ha szépet és jót mondtunk az ünnepről — anélkül, hogy a magunk talán ellentétes életfelfogására, életmódjára a legkevésbé is hatni engednénk gazdag erkölcsi értékektől, irányelveiktől duzzadó egyéniségét.

Nem ünneprontás az, ha az általános csínadrattába belevetjük a kérdést: hogyan állunk mi a magunk életével, egyéniségével az előtt az életideál előtt, amelynek Szent István a megtestesítője? Ha beszélni, válaszolni tudna, vajjon nem azt mondaná, amit Deák Ferenc mondott pártja képviselőinek, amikor egy ünnepi alkalommal „Szeretett pártvezérünk!” megszólítással köszöntötték (sit venia verbo): ördög a kendtek pártvezére, nem én!

Szent István napjára a magyar polifikai élet minden szárnya és árnyalata kirukkolt ünnepi szózatával — hitvallásának megfelelően több-kevesebb öszinteséggel, nyúltsággal és becsületességgel. Az újságok valóban kifogástalan „szakzszerűséggel” tárgyalták az ünnepet, fejtegették tartalmát és jelentőségét. A „szentistváni gondolat és állameszme” is kellőképpen talált méltatásra. Mondhatjuk, hogy éppen azok jártak elől, akik nemcsak hogy a „szent” fogalma és valósága előtt állanak legjobb esetben idegenül (inkább azonban ellenségesen és gúnyosan!), hanem még a Szent István keresztény állameszmejét is csak szabadkőműves kiadásban, a nemzetközi zsidó pénzuralom hálójában tudják és akarják elfogadni. Ma természetesen jónak látják István király nevét is egészen, Szent Istvánnak kiírni. Nem is olyan régen még csak István volt és korántsem olyan egyedülállóan kimagasló alakja történelmünknek, mint amilyennek ma elismerni kegyeskednek. Mi azonban tudjuk, hogy a századforduló selejtes világának utolsó mohikánjai, epigonjai csak meghúzódnak és várnak — megnyugtattuk őket — reménytelenül.

Az ünneplés tettelettől lázában odáig mennek, hogy „égi párlfogásról” beszélnek és a visszatérés „kieszközölt kegyelméről” — azok, akik eddig ezeket a fogalmakat és a velük kapcsolatos valóságokat hetyke hitlenkedésük és silány elmésségük olcsó köszönetkővének (mi könnyebb, mint szent dolgokból gúnyt űzni!) tartották és használták. Mit higyjünk? Azt, hogy talán megérintette őket az új idők szele és kinyílt a szemük eddig észrenemvett valóságokra? Nem valószínű. Ezek a hirtelen kegyességre, szemforgató, képmutató jámborságra vetemedett páholyok csak meglapulnak és az idők dalaiból összelopkodott melódiákból olyan új dalt állítottak össze, amely titkos reményeiknek megfelel.

Igy áll ez az egész képmutató tábor Szent István főnséges alakja előtt és

magára akarja húzni áldott palástját, holott ha élne, éppen képmutatásuk miatt sújtana le rája szent haragja a dolgok természetes logikája szerint. Mert Szent István egész ember, egész férfi, hibátlan jellem, egyszerű: szent volt.

Enélkül Szent Istvánt sem megérteni, sem értékelni nem tudhatjuk. Minden nagy tulajdonsága, sőt maga a királyi méltósága, országépítő nagysága is szentségének, egész férfiúságának alaptónusába van beágyazva. Meg tudta téríteni népét, mert hitvalló volt a teljes odaadásig, az apostolságig. Nála az apostoli királyság nem kitüntetés, nem adományozott cím volt, hanem az élet valósága.

Országot, évezredekre szóló állam-épületet tudott alapítani és építeni, mert a korabeli politika, hatalmi torzalkodások, viszályok és számítások felett az örökkévalósághoz mérte minden lépését és az evangéliumi törvényekkel mérte le azok értékét és helyességét olyan következetességgel, amely csak az egész lelkek, a szentek tulajdonsága. Királyi méltóságát páratlan öntudattal hordozta anélkül, hogy szerénységét, alázatosságát elnyomta volna, mert ezt is Isten kezéből és akaratából fogadta és vállal-

ta minden kezdődő nappal és minden kormányzati ténykedéssel. Évszázadokra, sőt évezredekre szabta meg nemzetének fejlődési irányát és adóit elévülhetetlen irányelveket, mert lelki szemeit nem homályosították el kicsinyes földi korlátok árnyékai. Csak a szent tud csalhatatlanul jövőbe építeni. S ebben nincs is semmiféle titokzatosság. Szent István mindkét lábával erősen állott Isten törvényei alapján. Ezen az alapon áll az általa felépített állameszme is. Nélküle szét hull és megsemmisül. Ezt már megtanulhattuk saját kárunkból évszázadok történelmi viharáiban.

Szent Istvánnak nem volt magánélete — ahogy azt mai terminológiával jelezni szoktuk. Ez is a szentek tulajdonsága. Neki egy élete volt, amelyet Istennek adott át engedelmes eszközül akár szűkkörű családjáról, magánvagyonáról, akár országaról és népről volt szó.

Egyéniségének ez a páratlan gazdagsága, a benne rejlő értékeknek az életszentségig emelkedő összhangja teszi számunkra élmennyé minden évben Szent István főnséges alakját. A szent egyénisége szinte kimeríthetetlen. Szent Istváné is az. Minden idő megtalálja benne a neki éppen

szükséges kiemelkedő tulajdonságokat, amelyeket eszményként állíthat fiai elé. Aki így ünnepel — és hisz, szűk, hogy a nemzet így akar és így is tud ünnepelni — lelki értékekben és tettekben kész elszánásokban gyarapodik minden alkalommal.

De hogyan állt meg Szent István előtt az, akinek életfelfogása ha nem is ellentétes, de semmit sem tartalmaz azokból az értékekből és tulajdonságokból, amelyek legnagyobb királyunkat jellemzik? Nem a szokásos ünnepi zajra és görögütözésre gondolunk itt. Ebben az igazi keresztény megújodással szembenálló tábor még nagyobb mestert, mint az illetékesek. Nem a frázisoktól dagadó és csepegő írások „ünnepe” számít itt. Az a kérdés, hogy vannak-e férfiak, vezetők, akiknek jellemében, egyéniségében megcsillan a nagy király jellemének, egyéniségének egy-egy vonása?

Vajjon nem olyan „vallásos” férfiak állanak meg előtte, akik templomozásban és ájtatossági gyakorlatokban bizonyítják be vallásosságukat akkor, amikor annak kivirágzása tulajdonképpen az egész élet, az életnek minden lépése, minden tette? Vajjon nem olyan állhívallók tülekednek a feltűnés frontjain, akik „magánéletüket”, különösen annak gazdasági és erkölcsi vonatkozásait teljesen kivonják az evangélium törvényei alól. Egy kormeneten való megmutatkozás még nem hőstett és nem érdem. Templomba jární kötelesség. Isten dolgai előtt fejteghajani szintén. Az igazi vallásosság ott kezdődik, ahol legalább öszinte akarat és igyekezet nyilvánul meg az evangéliumi törvények aprópénzváltásában.

Aki ilyen vallásosságra szomjas lelekkel áll meg Szent István egyénisége előtt, annak égetni fogja a zsebet az a pénz, amit akár törvényes úton is elvon másoktól, azt égetni fogja a puha ágy, mert arra gondol, hogy önhibájukon kívül hajléktalannak várják a segítséget, az nem tudja nyugodt lelkiismerettel lenyelni falatját, mert kevés jóakarattal segíthetne az inségeseken, az félreáll mondva csinált érdemeivel, mert tudja és érzi, hogy a sorrend egészen ott kezdődik, ahol az életszükségletet jelentő falat kenyérről nyújtják ki kezüket az evangélium „érdemesei”.

Szent István vallásos életszemléletét egész világ választja el az angolos puritánkereszténységtől. Szent István szelleme semmivel sem ellentétesebb, mint ezzel a képmutató, hideg, könyörtelen, pogányul önző életfelfogással, amelyben a külső vallásosság is csak a jól, vagy rosszul tartott önzést szolgálja.

„Tizedet adok a mentából... kétszer bőjtölök”... mondja a farizeus az evangéliumban — olvasót csörget, napi imádságporcióját tüntetően, mások előtt szajkózza, harmadik rendbe iratkozik a modern farizeus, magánéletében pedig lábbal tapossa az evangéliumi szeretetet, a közönséggel szembeni legelemibb kötelezettségeket is. Ha közéletünkben és gazdasági életünkben a rendes mértéken felül bajok merülnek fel, akkor azok csak a veszélyesen elhatalmosodó farizeusi önzésnek tulajdoníthatók, mert ez ellen alig van leltősége a védekezésnek.

Szent István szelleme, nem ködbeburkolt nagymondásokat, hanem az egyének, különösen a vezetők becsületes öszinte életreformját jelenti és követeli. Ezt várjuk, ezt óhajjuk, nem a képmutató szóárakat minden képzeletet felülmúló tengerét.

Szent István király ünneplése Micskén

Kedves és megható ünnepet tartott Micske Szent István király napján. A templom zsufolásig megtelt és Baranya István mb. esperes-plébános a Magyarok Nagyasszonyának oltára előtt mutatta be az ünnepi szentmisét. Bár minden évben sikerült az ünnepet megtartani a 22 éves megszállás idején, mégis úgy az énekek, mint az érzelmek szabad megnyilvánulása most mélységesen, örömteljesen lüktetett a hívek közösségében. A szentbeszédben Szent István keresztény országalkotó, népnevelő érdemeit méltatta a szónok és az igazi hazafiaság kellékeit körvonalazta. Utána a meg-

szállás alatt rejtgetett Szent István zászlóval, énekszóval iskolai ünnepélyre vonult a lelkes nép, hol a gyermekek mutatták be tiszteletüket Szent István előtt. A plébános Szent Imre herceg engedelmisségét és szent tisztaságát állította az ifjúság elé. Majd dr. Kovács Sándorné tanárnő mondott beszédet. Bemutatta a nagy országépítő és megalapozó bölcsességét, kitartó akaraterejét. „Elpusztult volna a magyarság, ha Szent István nem állítja be népét a Keresztények soraiba”. A Himnusz elénekülésével az ünnepély véget ért.

Páratlanul gazdag népművészeti és kézimunka kiállítás is lesz a budapesti Őszi Vásáron

Budapestről jelentik: A legnagyobb ország minden részéből szakadatlanul érkeznek a szebbnél-szebb kézimunkák és háziipari remekke a szeptember 4-én megnyíló Őszi Vásárra. Ahány darab csak kikerül a ládából, mind más és más színben pompázik, mind más és más csodálatos mintákkal hivalkodik. Itt van már a régi magyar háziipar remeke mellett Erdély és Székelyföld, Kárpátalja, Muraköz, Bácska, meg a Bukovinából hazatelepített csángók minden el-

képzelhető népművészeti és háziipari remeke. Olyan gazdag lesz a vásár kiállításának ez a része, hogy méltán büszke lehet rá az egész ország. A kiállítók tudják, hogy olcsónak kell lenniük, mert csak így juthat a legkisebb lakásba is azokból a szín- és mintapompás gyönyörűségekből. A vásár szeptember 4—12-ig tart. A féláru utazást és egyéb rengeteg kedvezményt biztosító igazolványokat már országsszerte árusítják és ilyen bárki szerzhet magának.

Rendszeres hajózási vonalat terveznek Egyiptom, Sziria és Palesztina között

Az egyiptomi kormány jelenleg ajánlatot tanulmányoz Egyiptom, Sziria és Palesztina közt létesítendő rendszeres hajózási vonal megvalósítására. Ezt a Szuеzi-csatornán át le-

bonyolítandó áruforgalom tehermentesítésére létesítik.

A libanoni hatóságok megkezdtek a magántulajdonban lévő fegyverek lefoglalását. A vadászfegyvereket is be kell szolgáltatni. (MTI.)

POLITIKAI SZEMLE:

37 év után ismét Moszkva-Tokió?

A japáni titok izgatja ma az európai ember képzeletét. Mert a japáni a föld legtitokzatosabb embere. Az újságolvasó körülbelül pontosan a hét minden harmadik napján tudomást vesz arról, hogy Japán is akar valamit, készül valamire, de hogy mikor, hol, s milyen formában lép a cselekvés terére, az titok. Egy bizonyos: az ismeretlen erejű japán flotta befűtve áll, várja a parancsot. A teljes gödörhöz már nem sok kell.

1

A harmadik Konoye kormány megalkulásával kapcsolatban az európai fővárosok hivatalos körei — amelyek nyilatkozatok és állásfoglalások szempontjából számításba jöhetnek — 24 óráig a várakozás állásponjtjára helyezkedtek. A „jól értesült” és „közel álló” lapok csupán a hivatalos ügynökségek jelentéseinek továbbítására szorítkoztak. Megjegyzéseket akkor kezdtek fűzni az eseményekhez, amikor Japán 60 hadosztálya alig 72 óra leforgása alatt teljesen befejezte a francia Indokina megszállását.

— Mi történnik most? — kérdezték a mindig kombináló politikusok. — „Amerika sehogysem lehet ebben a háboruban a mérleg nyelve, mert most Japán Németország oldalán áll!” — mondták a tájékozottak.

A második világháború 23-ik hónapjának a végén már körülbelül ugy csoportosultak az erők, ahogy a döntő mérkőzést megvívják a szembenálló felek.

2

A Távol-Keleten egyre komorabban tornyosuló háborus veszedelem nem új keletű. 1936 elején, amikor Japán delegátusai hátat fordítottak a londoni tengerészeti konferenciának, megjelentek az első híradások arról, hogy a mandzsu—oros határon véres összecsapások játszódtak le, s az év februárjában már megtörténtek az első összecsapások a mandzsu—mongol határon is, amelyben már, tokiói híradások szerint, orosz repülőgépek is részt vettek. Ekkor csak egy megfélemlítő szikra kellett volna, hogy 32 év után ismét háboruban álljon Tokió és Moszkva...

Erre a háborúra mindkét fél már akkor felkészült. Japán nagy ügyességgel kiragadta az oroszok kezéből a keletkínai vasutat, ennek az utatán és vasúttal nagy országának legfőbb útjait. A vasut birtokában bármikor elvághatja Vladivosztokot Oroszországtól.

Oroszország sem maradt télen. A szibériai vasutvonal második páncélját lázas gyorsasággal építette ki egészen a Bajkál-tóig. Vladivosztokot üteggyárral megerősítették, hatalmas földalatti aerodromok épültek itt és a környék sűrű erdeiben.

A háború kirobbanása akkor elmaradt, de alig öt év után ismét az a helyzet, hogy a háború kitörésével

**Hirdessen
a Magyar Lapokban**

minden pillanatban számolni kell s lehet, hiszen Macuoka alig pihente ki a husz egynéhány ezer kilométeres ut fáradtságait, az orosz—japán megemlékezési szerződés „irattárba került...”

3

A sztalin Oroszország léte első pillanatától „az európai kapitalista államok” támadásától reszketett. Az 1928-ban közzétett öt éves terv az Amerikai Egyesült Államokéhoz hasonló mamutipart teremtett. H. R. Knickerbocher, a világhírű amerikai riporter az 1934-es évek elején járt Oroszországban és az első öt éves tervről szóló beszámolójában részletesen foglalkozik a cseljabinszki traktorgyár-építésével. Ebben az időben írta az Izvesztija, hogy „egy tank és traktor között igen nagy a hasonlóság. A cseljabinszki traktorgyárat úgy építették fel, hogy ugyszólván pillanatok alatt át lehet állítani katonai célokra”.

A háborútól rettegő Szovjetunió, mint számtalan híradásból tudjuk, nem a minőségi, hanem a mennyiségi termelésre törekedett. Ezért voltak lenyűgözőek a cseljabinszki traktorgyár méretei. Szerelőüzeme a világ legnagyobb e nemű építménye, 644 méter hosszú és 196 méter széles. A szerelőcsarnokban 21 amerikai futballpálya férne el és még elegendő hely maradna a játékosok öltözői számára is. Az öntőde 336 méter hosszú és 276 méter széles, területén 14 futballpálya férne el, míg a kovácsoló üzem 295 méter hosszú és 184 méter széles, ennek a

területén „csak” 9 pályának lenne helye.

Az öt éves terv szerint az Uralban 1934-ben 800 ezer tonna vasat és acélt termelt a Szovjet, ezt 1935-re 1.100 ezer tonnánál irányozták elő. Az urali termelés az egész Szovjetunió vas- és acéltermelésének csupán 5 százaléka...

Hogy milyen mennyiséget termelt Oroszország háborus készülődései során, bizonyíték a német hadijelentések sorozata. Viszont éppen ez igazolja a mennyiségi és a minőségi termelés között fennálló különbséget a nyersanyagban sokkal szegényebb Németország javára.

4

Távol-Keleten, Nipponban, a Felkelő Nap országában, ahol soha sincs napnyugta, titokzatos emberek éberen figyelnek. Őket nem éri megiepetés, mert a mindig mosolygó japán tudja a kulisszák mögötti dolgokat... Japán vár, egykedvű mosollyal, amelyből alig lehet kiolvasni valamit. Nem akar semmi különösöt, csupán élni. Ezért harcolt az első világháborúban is. A szigetvilág végtelenül kicsi a szaporodó japán faj számára és előtte áll Kína. Hogy mit akar Japán? A válasz titokzatos mosoly...

Az utolsó berlini olimpiáson jelen volt berlini újságíró minden eredményen csak mosolygott. Senki nem tudhatta, mire gondol a szemüveges, sárga arcú idegen. Megjegyzése csak annyi volt: „szép”. Mennyi rejtett titokzatoság, erő, tehetség és főleg jövő rejlik e szavak mögött.

Halálra ítélték a debreceni betörőt, aki halálfélelmében megöszült a börtönben

Debrecenből jelentik: Röviden már jelentettük, hogy Szép Imre napszamos több betörés miatt a statáriális bíróság elé került. A tárgyalásról most a következő érdekes részleteket jelentik Debrecenből:

Hatalmastermetű, halottsapadt, megbilincselte embert vezettek végig a szuronyos fogházörök a debreceni törvényszék folyosóján. Szép Imre 42 éves napszamos vonja felelősségre Zsögöd Jenő dr. elnöklésével a debreceni törvényszék statáriális bírósága.

Szép Imre, akinek balkezéről három ujjja hiányzik, az elsötétítés ideje alatt 5 lopást követett el Debrecenben; ezért állította az ügyészség rögtönítélő bíróság elé.

A tolvaj napszamos beismerő vallomást tett, amikor az ügyész kihallgatta. Elmondotta, hogy azért lopott az elsötétítés ideje alatt, mert azt hitte, hogy a sötétben nem ismerik fel és nem kerül kézre.

Sírva kérte az ügyészt, ne akaszták fel, mert nagyon fél a haláltól és elcigatása előtt olvasta, hogy akasztófára kerül, ha elfogják

Kihallgatása után állandóan jajveszékelt cellájában és fogházörök másnap reggel megdöbbenve látták, hogy

Szép Imre egy éjszaka alatt, teljesen megöszült halálfélelmében a fogházban.

Tegnap este Sántha Károly dr. egyetemi tanár és Horváth Artur dr. törvényszéki orvosszakértők megvizsgálták és megállapították, hogy büntetőjogilag felelősségre vonható.

Pénteken délelőtt 10 óra után vezették a statáriális bíróság elé a tolvaj napszamos, akinek először a személyadatait állapította meg az elnök,

majd az ügyész vádindítványa után megkezdte részletes kihallgatását, amely után visszavonult a bíróság ítélethozatalra.

HALÁLRA ÍTÉLTÉK AZ ELSÖTÉTÍTÉS DEBRECENI FOSZTOGATÓJÁT.

Debrecenből jelentik: (MTI) Szép Imre napszamos, a rögtönítélő bíróság az elsötétítés alatt elkövetett lopások miatt halálra ítélte. A bíróság az elítéltet kegyelemre ajánlotta.

Internálták a borsodmegyei rémhírtérjesztő központ zsidáját

Miskolcra jelentik:

Borsod vármegyében az utóbbi időben fantasztikusnál-fantasztikusabb rémhírek kerültek forgalomba. A hatóságok már az első pillanatban tudták, hogy zsidó rémhírveréssel állanak szemben. Tartós megfigyelés után megállapították, hogy a borsodmegyei rémhírközpont Pollák Miksa borsodszemerei zsidó szatócs üzletében székelt. Ez a zsidó súlyos és minősíthetetlen nemzetgyalázó kijelentésekkel illetve a magyarságot. A csendőrség nyomozása szerint a legképtelenebb

valótlanságok terjesztése közben azzal fenyegette meg a vármegye lakosságát, hogy amint az angolok győznek, Palesztinába keresztény fejekkel rakatja ki az utat. A csendőrségi jelentés szerint azt a kijelentést is megkockáztatta, hogy ökrök helyett igába fogott magyarokkal szántatja fel a földjét. A község lakossága felháborodva fordult zsidája ellen. A mezőkövesdi csendőrség pedig jogerős véghatározattal a kistarcsai internálótáborba utalta a borsodi rémhírtérjesztő-központ zsidáját.

WIENER MESSE

(BÉCSI VÁSÁR)

1941 szept. 21—28-ig

Jelentkezési határidő

HOLNAP
lejár

Felvilágosítást ad:

a Wiener Messe magyarországi kirendelisége, Budapest, V., Vörösmarty-tér 1. (Hamburg—Amerika Linie), telefon 183-059.

Japán hallgatott az utolsó husz évben, — s dolgozott. Az eredményeit nem ismerjük, csak részletek jutottak el hozzánk. De tudjuk azt, hogy tavasszal csupa cseresznyevirág az egész ország, és — hogy a kormányozható torpedó kilövésére több százezer férfi jelentkezett.

Hős nép, nagy nép, turáni nép, titokzatos társaság, néma, mint a sir, de mindent tud és számára nem lesznek meglepetések. És tudjuk, hol foglalt állást Japán...

PARKANY LASZLÓ

Megsemmisült lelki értékek a szovjetparadicsomban

Ma Európa és az egész világ legnagyobb része szívszorogva várja a keleten folyó ádáz küzdelemről érkező jelentéseket. Ezt a feszült érdeklődést nem az üres kíváncsiság fűti. A XX. század modern keresztshad-járata, melyben valamely formában majdnem minden európai nemzet részvesz, valóban kultúránk legszentebb értékeinek megmentéséért folyik. Hogy az egyesült európai erőknek a végső győzelem árnyékát előrevető sikerei milyen veszedelmet előztek meg, a maga egész valóságában csak az tudja felmérni, aki ismeri a régi Oroszországot, népének lelkét és kultúrájának szépségeit. Csak az tudja felfogni, mi most a nagy tét, aki képes tud alkotni magának azoknak a lelki értékeknek nagyságáról, amelyeket a negyedszázados szovjeturalom elpusztított.

„Oroszország a mi anyáskánk” — becézte a régi orosz hazáját dalaiban és költeményeiben, közmondásaiban, sőt hétköznapi beszédében is. Anyáskánk, Oroszország! Ez volt számára a biztonság és boldogság megtestesülése. Azzal a névvel ruházta fel hazáját, amellyel különben csak az anya alakját, a földi élet legtiszteletreméltóbb értékét szokta gyengéd érzékenységgel illetni. Ebben a kifejezésben a szeretet és hűb, az odaadás és hűség egész világa fér meg. Ez a kifejezés az orosz nép, főképpen pedig az orosz parasztság családi életének melegségét sugározza, amelyet az atya és anya pátriárchális tisztelete tett oly bensőségesse.

A gyermekek nem fogtak nagyobb vállalkozáshoz, nem indultak útra, nem választották hitvest, anélkül, hogy szüleik áldását előzőleg ki ne kérték volna. A szülői akarat megsértése a régi orosz felfogás szerint sohasem hozott szerencsét. Hogy hová züllesztették a bolsevisták ezt az orosz család életét, azt már az egész világ tudja. Ha mégsem esik sok szó róla, csak azért van, mert az emberi lealacsonyodás e borzasztó mélységeire egészséges érzékű ember gondolni se akar. Aki hallott az utcákon csavargó apátlanok-anyátlanok elzüllesztett milóiról, aki ismeri a szovjet házassági törvények rejtelmét, aki tud valamit a bolsevista „nevelés” elveiről, az további részletekre már nem kíváncsi.

Anyaeskánk, Oroszország!

Az utolsó két évtizedben e fájdalmas megemlékezést lehelő mély csengésű szavakat ma már csak a hazátlan kozákkórusok dalaiból ismerjük. Mint telemtelenség dühöngőnek e szavak Európa hangversenyterméiben. Odáát, a rettenetes titkok országában minden megtették a bolsevista zsarnokok, hogy a haza fogalmát kitép-jék az orosz nép szívéből. Az ukrán parasztot Szibériába transzportálták, a szibériait a Kárpátok szomszéd-ságába helyezték. A zord északhoz szokott lakosságot délre, a Fekete-tenger partjához lakókat a Ladoga-tó mellé száműzték. Mit törődtek azzal, hogy az ősi földjéhez szokott paraszt idegenben nem tudta áldásra bírni a földet? A szülőföldhöz való ragaszkodás kiölése a szívekből, ez volt a cél, bármibe is kerüljön.

A bolsevista önkény nem akarta, hogy annak a tájnak, mely az első gyermekkori emlékeket adta, továbbra is szava lehessen az emberek szívéhez. Neki nem érző emberekre, hanem érzéketlen robotosokra volt szüksége. Az öntudatos világforradalmárhoz nem tartotta méltónak, hogy örömet lelje a nagyszülők építette házban, a szülőktől ültetett fában. Abban az Oroszországban, mely egykor sokgyermekes családjaival volt híres, nem volt szabad már egy atyának sem mondani: Gyermekeimért és unokáimért dolgozom. Csak az él-

tető erőt adó földtől elszakított gyökértelen emberektől remélhette a bolsevizmus, hogy maradéktalanul a sötétség démonainak hatalmába adja magát.

Népművészet

A szülőföld kapcsolatából boldogító az évszázadok folyamán színpompás, változatokban gazdag orosz népművészet fejlődött ki. Az orosz lélek kedvét lelte mindennapi eszközeinek,

Macjalary Tiber:

Balaton levél

Tihany, 1941. aug. hó.
Költők százszor megénekelték, szep-trók még többször megírták, történe-szek ezerszer felkulatták, riporterek minden kecskekörmet kifürkészték... Vajon mit lehet hát írni még a Balatonról?... Reklámiáz balatoni fürdő-levél is annyi látott már nyomdajes-téket, hogy a „Magyar Tenger” part-jának legbizalmasabb frissplettykái is tökéletesen ismeresek a nyugati határtól a Kárpátokig.

Ilyen körülmények között, — nincs mit tagadnom, — bizony egy kicsit bátortalanul simogattam magam elé a fehér levélpapírt — s meg nem ígérték velem: nehezen hiszem, hogy egyetlen sort is papírra merek velni... Dehát a szerkesztőnek adott ígéreteket nem lehet ám kutyába-venni.

„Eljenek az erdélyi fiúk!”

Augusztus eleje óta szívjuk a du-nántúli levegőt a Bakonyerdő szélén fülütött janyában s most mikor az első balatoni kirándulásra robo-gunk, már ismerősen integetünk lársasgép-kocsink ablakából mindenkinek, aki-vel csak találkozunk. És a hadapródi zubbony ugyancsak feszül keblün-kön, amikor el-el kapunk egy üd-özőző felkiáltást:

— Eljenek az erdélyi fiúk!
Bihari, csiki, udvarhelyi nóták csen-dülnek, zúgnak föl a kocsiban s a nyílegyenes betonúton szemképrázta-tó gyorsasággal nyeldesik a kilomé-tereiket a kerekek.

Nyárfasorok, sötét fenyők váltják föl a kopár mészkőszirteket, mind több villa, nyaraló tarkítja az erdős dombokat, mérséken elhúzzunk a cso-naki szállóskertek alatt — s egyszer-re a baloldalon fölkiált valaki:
— Fiúk! A Balaton!

Szinte feloldalára billen hatalmas kocsink, mindenki odátudul s szólla-nul, némán bámuljuk a nádasok, bokrok mögött fölcsuppanó csodálatos vízteret.

Vasárnap reggel van. A villák recs-pedőnyei mögött itt még javában alusznak az emberek. A harmatos pízstot nem zavarja járókelők lár-más lépte... S a Balaton is mintha még egy kicsit álmos volna. Tompán csillan csak a nap fénye a 'odrosháti

víz tükrén, mozdulatlan állnak a vi-torlások, bárkák s a távoli tulsó part-ot titokzatosan imbolygó ködfátyol takarja el kíváncsi szemünk elől. S a ködtüggöny mögött csak dombeli árnyképek tűnik a sirdyók szárny-csapkodása.

„Enekelünk a nagymisén”

Jobbról mind magasabb, merede-kebb a bokros hegyoldal: befordul-tunk a Tihanyi felszigetre. Szemünkkel alig simogattuk meg a vízbenyuló mólót, már kapaszkodunk is föl a szerpentinre. Ünneplőruhás, feketekendős néni kezeben imá-dékos könyv s öreg rózsafüzér. A mo-tor járadt bügésébe egyszerre beleve-gyül a tihanyi apátság templom ha-rangkongása: Nagymisére hangoz-nak. Ide igyekszünk mi is. S mikor megtudjuk, hogy a kántor valahol Galiciában szolgálja a hazát, már kész is a határozat:

— Mi fogunk énekelni!
Kántor kettő is akadt közöttünk. Fölbüggött az ősi templom orgonája s szállt, szállt az ég felé a könnyes szé-kely imádság:

... Fejünk az ár jaji százszor el-borítja.

Ne hagyj elveszni Erdélyt Istenünk!
Mise után Gidró Bonifác, a tihanyi bencés apátur mindnyájunkat ked-vesen fogadott, s megköszönte az éne-ket. Végigvezettek bennünket a ko-lostoron, a templomon, megtekintet-tük a történelmi emlékeket, képeket, műremekeket. Delelőn járt a nap, amikor a templomajtón kiléptünk...

A rózsafüzér öreg néni megállí-tott bennünket:

— Soká jöttek, de csak megvártam a vitéz urakat. Áldja meg az Isten magukat, amiért olyan szépen éne-keltek! S valahogy úgy megmelenget-te szívünket... olyan jól esett a rózsafüzéres tihanyi néni dicsérete...

Szép volt a visszhanggal kacérkod-ni, kecskekörökre alkuadni, a Balaton hús vizébe belemárlózni... Csodála-tosan szép volt a Magyar Tenger a holdvilágos éjszakában is...

De én tudom, érzem, hogy mindez soha sem lett volna ilyen szép, ha a tihanyi anyókéval nem találkozom.
... Áldja meg az Isten!...

Szóda víz
olcsón bármikor
higiénikusan otthon
készíthető.

Palackok és szénsav-
patronok kaphatók és
cserélhetőek

TÖRÖK

vas-, festék- és háztartási cikkek
kereskedésében.

Rákóczi-ut 2. — Bazár épület.

viseletének szeretetteljes díszíté-
ben. Minden tájnak megvoltak a ma-ga sajátosságai. Az egyik vidéken sze-szélyes geometriai ábrákban, másutt pedig tarka virágokban és színes ál-latmotivumokban gyönyörködtettek. Élénken virító keresztöltések, arany-és ezüsthímzések, végtelenül finomra-vert csipkék, himzett bőrtárgyak, fa-ragványok, művészi lakkozások, gon-dos kidolgozású csattok és veretek és ki tudná még felsorolni azt az ezer-nyyi holmit, amely megkapó bizony-sága volt az orosz nép egészséges szépérzékének, a csinos apróságokhoz való kissé naiv, de annál kedvesebb ragaszkodásának. A bolsevista egyen-lősítési törekvések mindezt kiirtották, hogy a nyomorúság rongyaival és a „tárgyilagos” csúnyasággal helyette-sítsék.

Művészetek

Az orosz irodalom, az orosz zene és festészet — a hazai föld eredeti ter-mései — egykor világhírnek örven-dett. Puskin, Lermontov, Gogoly, Turgenyev, Tolstoj, Dostojewski, Csajkowskij, Mussorgskij, Repin és Verescagin nem csak nevek, hanem halhatatlan emberi értékek emléke-zetbeidézői. Az orosz színpadi művé-szet a tökéletesség csúcspontját jelentte, a szentpétervári balet vagy a moszk-vai Művész-Színház előadásai kitöröl-hetetlen nyomokat hagyó élmények voltak.

A bolsevizmus itt is elpusztított minden elpusztíthatót. A szovjet szí-nház műsorát cirkuszi mutatványok a felismerhetetlenségig megcsontított klasszikusok, sekélyes és otromba fércművek, minden nemesebb érzést kigúnyoló paródiák alkotják. Az orosz léleknek van egészséges humora, mely az öngúnyolódás határáig is szívesen elmegy, (Goncárov „Oblomow”-ja) a maró szatira, a mérgező torzkép azon-ban, az utolsó két évtized „művészi” műfajai idegenek tőle. Hogy a képző-művészetek terén mit alkotott a bol-sevizmus, arról még a liberalizmus alkonyának művészete a különböző izmusok kinövésai is csak halvány izelítőt adhatnak.

Vendégszeretet

A legszebb, legemberibb orosz tulaj-donságok egyike a vendégszeretet volt. A régi Oroszországban a vendég valóságos kultusz tárgya volt. A sze-gény utolsó falatját is odaadta, hogy vendégét méltóképpen elláthassa. A vendég kívánsága parancs volt. Az érkezőt ősi szokás szerint a legszebb lánnyal odanyújtott kenyérral és só-val és himzett törülközővel fogadták.

Az ajándékozásban is alig ismert határt az orosz. Adakozás ünnepe — egyike a legjellemzőbb orosz tulaj-donságoknak. Ott van a híres vajhét, az orosz farsang, az áhítattal megtölt

Bármilyen
mérleg iavitásért,
forduljon bizalommal
Farkas József
mérlegkészítőhöz
Nagyvárad, Szent János utca 9.

húsvét, az aratási ünnepek és sok más, részben még a pogánykorból fennmaradt ünnepi szokás. Rendkívül mélyen gyökerezett az orosz lélekben a halottak tisztelete is.

A temetési szertartások, emlékünnepek, halotti torok és gyászmisék mindig nagy szerepet játszottak a legszélesebb orosz körök életében is. Ez megint csak az orosz kultúra mélységéről, jámborságáról tanuskodik. A templomok lerombolása és a temetők megszenteltetésének — a bolsevista vandalizmus a híres szentpétervári Neveszki Sándor-temetőt sem kímélte meg — a legkegyetlenebb merényletek egyike, amelyeket az orosz nép lelkén csak el lehet képzelni.

Puskin „Bjessy“ (Démonok) című balladájában így panaszkodik urának a viharban eltévedt kocsis:

„Útnak nyoma sincs már. Biztos, hogy az ördögök játékának áldozatai lettünk. Ide-oda rángatnak minket és démoni hatalommal cikks-cakkos alakban körbe vezetnek a hóviharban és az éjszakában”. Bizonyára sok orosznak eszébe jutott már a negyedszázados szovjeturalom alatt nyögő Oroszországban ez az idézet.

Az pedig, aki kívülről néz be az orosz határokra és alkalmá volt megállni, hogy mivé tette a bolsevista rémuralom a világháború előtti Oroszországot, borzongva ismeri fel a döbbenetes igazságot: ami itt lejátszódott, az a világtörténelem legborzalmasabb lelki öngyilkossága.

Órát szakszerűen iavit
Briliáns, törött aranyat, ezüstöt napi áron vesz
OLÁH GYULA
órá-észerész
Nagyvárad, gróf Teleki utca 12.

Összeütközött két tehervonat a váradvelencei állomáson. Nagyvárad. Saját tud. Szombaton délelőtt a váradvelencei állomáson hibás változtatás következtében a 816-os számú tehervonat holt sínparra ment át és összeütközött az ott veszteglő tehervonattal. Az összeütközés olyan súlyos volt, hogy négy tehervonati kocsi teljesen összetört és a pályatest is súlyosan megrongálódott. Emberéletben szerencsére nem történt sebesülés. A vizsgálatot bevezették.

A gyűlékony savtól lángborult a karakali autóbussz — 30 utas súlyos égési sebeket szenvedett, hat meghalt. Bukarestből jelentik: (MTI) A Bukarest—Karakal között közlekedő társas gépkocsi-járat egyik kocsijába gyűlékony savat vettek fel, amely kiömlött és meggyulladt. Mind a 30 utas súlyos égési sebeket szenvedett. Ezek közül hat súlyos kinok között meghalt. MTI

Németország csökkenti Franciaország költségeit. Berlinből jelentik: (B. T.) A Bazel Nachrichten berlini tudósítója jelenti, hogy a birodalmi kormány lényegesen csökkenti azokat a költségeket, amelyeket Franciaországnak kell fizetni. (MTI)

GAZDASÁGI ÉLET

A kölcsönös bizottságok nemzeti fontossága

Ut az osztályellentétek felszámolásához!

Éltrevaló és megfontolandó gyakorlati tervet terjesztett Radnai Mikes, a Hivatásszervezet központi főtitkára a közvélemény, főképpen a munkások és munkaadók elé. A terv annyira közérdekű és gyakorlati, hogy az ismeretése egyenesen elsőrendű közérdek. Ezért közöljük részletesen lapunkban. (Szerk.)

Megújuló Európában nemzeti alapon rendeződik a munkaadó és munkás viszonya. Ez a rendezés a háború végén ölt tökéletes formát, de szükség-szerűen megindul napjainkban. Azért szükség-szerűen, mert a béke megszületéséig fokozott megpróbáltatások nehezdednek még a nemzeti társadalmakra, tehát hazánkra is.

Ezeket a megpróbáltatásokat pedig csak egységes lelki összeforottságban a munkaadó és munkás kölcsönös megbecsülése alapján vészelhetik át a nemzetek. Magyarországon a nemzeti nacionalista szellem magyar testvéri-

ség érvényesülését jelenti, amely a szociális igazságosság eszmájával párosulva, magától szabja meg az évszázados osztályellentétek felszámolásának útját.

A Magyar Dolgozók Országos Hivatásszervezete, amely a magyar munkásság életében valósággal páratlan történelmi horderejű és gyakorlati lépéssel állt most a nyilvánosság elé, hangsúlyozva, hogy ennek a problémának megoldása csak úgy történhetik, ha a munkásság életjogainak és jogos kívánságainak szem előtt tartásával, nem pedig azoknak esetleges mellőzésével fejlődnek az események.

Honnan származik, mit tartalmaz az eszme?

A Hivatásszervezet, amely vallásfelekezeti és napi politikai szempontokon felülállva, a magyar dolgozók nagy szabad szociális mozgalmává növekedett és érdekvédelemben főleg az ipar, kereskedelem, bányák és közületek munkásai részére mutatott fel komoly eredményeket,

az 1941. Pünkösdjén Kassán lefolytatott Országos Titkári Értekezletén kidolgozta a munkaadók és munkások igazságos társadalmi együttműködésének reális javaslatát! A javaslat alap-esszméje erkölcsi és nemzeti gondolatvilágból fakad, eredete visszanyulik a múlt század utolsó évtizedeiben világszerte hősi harcot vívó keresztény és nemzeti (általában keresztényszocialisnak nevezett) munkásmozgalmak forrásaihoz. Több európai ország már régebben törvénybe is iktatta, az új nacionalista országok társadalmi fejlődése szintén tovább érlelte, amit most hazánkban a Hivatásszervezet

kölcsönös üzemi, illetve szakmai bizottság

elnevezéssel akar életre hívni.

A kölcsönös bizottság lényege: módot adni a munkásnak, hogy munkahelyén előforduló problémáit fesztelesen meg tárgyalhassa munkaadójával, miáltal azok megoldása is előbbre halad, a társadalmi együttműködés pedig, fokról-fokra kifejlődik nemzeti szellemben. A kölcsönös bizottságba beküldi a hivatásszervezetileg tömörített munkásság a maga küldöttéit, a munkaadói rész pedig szintén kijelölt tárgyaló, megbeszélést folytató küldöttéit. Az üzemenként, illetőleg egy-egy városban, járásban, községben szakmánként felépítendő bizottságok természetesen rendes időközökben üléseznek s ilyenkor mindkét fél előadja a magáét, amit írásban is rögzítenek, hogy esetlegesen felmerülő sérelmek orvoslásának nyoma legyen.

Társadalmi úton a megvalósítást!

A javaslat legszembetűnőbb előnye, hogy nem kényszerítő törvénytől várja ennek a megvalósítását, hanem társadalmi úton, kölcsönös beleegyezés alapján kívánja létrehozni ezeket a szerveket!

Számítva sok munkaadó és hatóság (honvédségi) tényező modern felfo-

gására és erős magyar nemzeti élet-szemléletére, nem is téves ez a várakozás. Máris vannak a fővárosban és ország-szerte helyek, ahol a gondolat pusztá felvetése oly tetszést aratott, hogy a kölcsönös bizottságok több-kövésbbé már meg is valósultak.

Ezek lesznek a következmények:

Általános szempontból vizsgálva a kölcsönös bizottságok horderejét látjuk, hogy az előfordult visszaállásokkal szemben a következő konkrét előnyök származnak majd belőlük:

1. Nem tanusít közönyt a munkás, a gyár, vagy szakma gazdasági helyzetével szemben.

2. Nem fordul elő, hogy üzemi, szakmai vezetőkkel szemben elva-

HOTEL SZABÓ
BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg-meleg folyóvíz, telefon, stb.) Polgári szálló — Polgári árak!

kultság és gyűlölet nyilvánul.

3. Valóban értékes munkáit megismerheti minden munkaadó és viszont azok is közelebb jutnak érzelmileg feletteseikhez.

4. Módja lesz az igazságos fegyelmzésnek a ma sokszor tömegelbánás helyett.

5. Mód lesz arra, hogy az esetleges jogszabálysértések ne kerüljenek a költséges és hosszadalmas bírói, vagy kihágási eljárás útjára, hanem mint tévedések és félreértések közvetlenül orvosoltassanak.

6. Felszínre kerülnek a jobb-nál-jobb munkásjavaslatok műszaki vonatkozásban is, mert közvetlenebb a kapcsolat, emberibb a viszony, nincsen hideg közöny. A munkásjavaslatok és találmányok feldolgozására más országokban műszaki speciál intézmények létesültek.

7. Egyetlen fegyelmzett egység lesz az üzem, szakma, de nemcsak latszatra külsőleg, hanem ami a legfontosabb belső érzés alapján.

8. Fokozatosan kialakulnak a nemzeti egység termelő családjai, ami nemzetgazdasági és honvédelmi szempontból egyaránt mindennél fontosabb!

Mindezeket végiggondolva és mai helyzetben még megoldatlan vajdó társadalmi feszültségeket hozzávetve azt kell mondani, hogy aki ezt a javaslatot értékelni nem lesz képes, annak valószínűleg hátsó gondolatai vannak, amelyekkel aligha időszerű átmenteni a kifejlődő nacionalista életviszonyok közé.

A Hivatásszervezet javaslata valóban történelmi lépés a magyar munkásmozgalmak történetében.

Ebben a javaslatban a munkásság teszi a határozott kezdő lépést az osztályellentétek felszámolása felé. Teszi ezt, mert új magyar életet akar, melynek alapelve szociális haladás és többtermelés. A kölcsönös bizottságok javaslata e kettőt együtt szolgálja. Az öntudatos termelés és meggyőződéses munkafegyelm pedig egyetlen igazi alapja a nemzeti egységnek!

A megindult kibontakozásra feszült érdeklődéssel figyel a magyar társadalom.

Fekete üzleti forgalom a volt román betonerdők lebontásából kikerülő ócskavasakkal

Súlyos büntetés vár az engedély nélküli ócskavas üzredekre

A m. kir. Hadügyminisztérium 88637. Elm. 1941. számú rendelete alapján a volt román katonai erődök lebontásából kikerülő ócska betonvasak a földtulajdonosok birtokába mentek át. Akik viszont a vasat kiárolg csak az Országos Vas- és Fémgyűjtő Központi Iroda bevásárlással megbízott kereskedőnek adhatják el. Ezzel szemben ezekkel a vasakkal fekete üzleteknek egész hálózata épült ki. Korcsmárosok, fűszerezek, fényképezés és más különböző engedély nélküliek vásárolják, termelik és árusítják a fenti ócskavasakat. Az illetékes hatóságok most szigorú vizsgálatot indítanak mindazok ellen, akik a Vas- és Fémgyűjtő Központi Iroda vásárlási engedélye nélkül bármilyen formában ócskavas üzletekkel foglalkoznak, legyen az közvetítés, ügynökségek vagy felhajtás.

Súlyos fogház- és pénzbüntetést tesznek folyamatba.

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZAM.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Egész évre 30.
félévre 15, egy óra 2.50 pengő
Egyes szám ára 10 fillér
Vasárnapi szám 16 fillér.

Telefon: 12-27.
Postatakarékpénztári csekk számlánk
száma: 72.301.
Kéziratokat nem örzünk meg és nem
adunk vissza

MIKOR KELL SÖTÉTITENI? (MTI)
Az elsötétítést augusztus 23-án 19 óra
50 perckor kell végrehajtani és 4.55-ig
tart.

ARANYFOGADALOM A NAGYVÁRADI SZT. ORSOLYA ZÁRDÁBAN. Nagyváradi, saját tud. Ritkaságú ünnepség színhelye lesz augusztus 30-án, szombaton a nagyváradi Szt. Orsolya-zárda. Ekkor újítja meg szerzetesfogadalmát Cuny M. Alfonza aki ötven évet töltött el rendje szolgálatában. Franciaországból jött Váradra s rövid idő alatt tökéletesen megtanult magyarul. Hűség és buzgó életét rendkívüli szívósság és szelidség jellemezte mindig. A hálás növények egész sora keresi fel Alfonza nővért évről-évre, mert hiszen fél-évszázadon át sok-sok derék úriasszony nőtt fel a keze alatt és akiket tanított, azok soha elfelejteni nem tudták. A nagyváradi zárda életében is tekintélyes szerep jutott osztályrészül, s jelenleg is helyettes főnöknő. Szeretettel és jószággal nevelt: nagy-szerű eredményei is ebből származnak. A fogadalmfelújítás szertartása szombaton reggel fél kilenckor kezdődik és azt dr. Pataky Arnold budapesti egyetemi tanár, kiváló tudós tartja a zárda újonnan festett templomában, melyet ezen alkalommal adnak át a megújító munka után a használatnak.

* Az ember élete, egészsége gazdasági értéke megrokkánása következtében nem tud tovább gondoskodni magáról, hiánya vagyoni szükségletet jelent másoknak. Az egyetlen intézmény, mely képessé teszi az előre látó gonoltságára, az életbiztosítás. Az 1857-ben alapított, legrégibb magyar biztosító magánvállalat, az Első Magyar Általános Biztosító Társaság (központja: Budapest, IV. Vigadó-tér 1.) helybeli főigazgatója, illetve képviselője kész-szélvel ad felvilágosítást minden biztosítási vonatkozású ügyben.

Hlatky Endre főispán megtekintette a város restaurált képeit. Nagyváradi. Saját tud. Hlatky Endre főispán tegnap délelőtt megtekintette Macalik Alfréd festőművész műtermében azokat a történelmi festményeket, amelyeket restauráltatott a város. A főispán nagy megelégedéssel szemlélte a kitűnően resztaurált festményeket s a város rövidesen át is veszi a képeket.

A Nagyváradi Iparosok Hitelszövetkezete Temetkezési Egyesülete értesíti A-csoportjának tagjait, hogy Zenker Nándor, Simándi Istvánné, özv. Szabó Ferencné, Tóttós Mihály és Rác Gyula (595, 596, 597, 598, 599-ik) a B-csoportból Farkas Árpád és Schramek Jánosné (286, 287-ik) tagunk meghalt. Ezért az esedékessé vált 40, illetve 44 fillér befizetendő egy egyesület pénztárába vagy a pénzbeszedőnek. Az elnökség.

Dr. KÜZEPÉSSY LÁSZLÓ főorvos szabadságáról hazaérkezett és rendelőitől újból megkezdte.

NAGYSIKERŰNEK IGÉRKEZIK A VASARNAPI MÜKEDVELŐ DÉLUTÁN. Nagyváradi. Saj. tud. Megirtuk hogy a váradi munkás ifjúság vasárnap délután 7 órai kezdettel a Magyar Ház Sa! Ferenc-utcai székházában műsoros délutánt rendez, amelyen kitűnő műsor szerepel. Az ének-számokkal és szavaiakkal tarkított előadáson három elsőrangú szerző egyfelvonásos vígjátéka van műsorra tűzve, a Nemzeti Munkaközpont legjobb műkedvelői vállalták az előadói szerepet. A rendezőség mindent elkövetett a siker érdekében és bizonyosra vehető, hogy a megérdemelt siker nem fog elmaradni.

180.000 gépjármű üzemben — benzinnélkül. A német négyéves terv keretében a hazai üzemanyagoknak mind nagyobb jelentősége van. A nagy Német Birodalomban és a vele együttműködő területeken rohamosan emelkedik azoknak a gépjárműveknek a száma, amelyek szilárd üzemanyagokból termelt gázzal (szivógáz, fagáz, stb.) járnak. Ennek a kérdésnek minden vonatkozását szemléltetően fogja bemutatni a Bécsi Őszi Vásár (szeptember 21—28) külön kiállítása a négyéves terv szellemében. A kiállításon felül nagy szabad terepen a legújabb típusú német szivógázmotorok és gépjárművek lesznek üzemben. A Bécsi Őszi Vásár ismert egyéb csoportjai mellett ez lesz a vásár legvonzóbb érdekessége. Ismét résztvesznek a Vásáron Európa összes semlages és burái államai is.

ORVOSI HIR. Dr. Krüger Viktor sebész, műtőorvos, orvosi rendelőjét a Szent József-szanzatóriumba (Ballassa-tér 2. sz.) helyezte át. Rendelő u. 4—6-ig.

Előadások a váradi-ősszi Kulturházban. Katolikus Népmisziós Testvérek (Krisztus katonái) augusztus 24-én, vasárnap délután 4 órai kezdettel népmisziós előadást tartanak a nagyváradi római katolikus Kulturházban, amelyre mindenkit szeretettel meghívunk. Belépődíj nincs. A népmisziós testvérek eddig 4500 helyen működtek, bejárva az egész országot.

TARTÁSI SEGÉLY A HADIÁRVÁK ÉS ROKKANTAK GYERMEKEI SZÁMÁRA. (MTI.) A belügyminiszter a hadiárvák, hadirokkantak gyermekei részére az 1941—42. tanévre is tartási segélyt engedélyezett. Ennek elnyeréséért a tartásra kötelees hozzátartozók hollywoodhatnak. A pályázati feltételeket a Budapesti Közlöny szombati száma közli.

Megállapított munkabérek a szőlőmunkásoknál. Értesítem a nagyváradi hegyközségi szőlőtulajdonosokat és szőlőmunkásokat, hogy a következő két heti munkabért a Hegyközség választmánya a következőkben állapította meg: kapálás 3.50, női munka 2 pengő. Bartsch Sándor sk. hegyközségi elnök.

„Bafisa” csempekályhák Nagyváradi,
Szilágyi Dezső-u. 3. Telefon 17-76. 40-50 % fűtőanyag megtakarítás. 1—2 év alatt önmagát fizeti vissza.
Szerelés - Átrakás - javítás Hardtmuth rendszer!

Bérleti hirdetés. Nagyváradi város polgármestere, illetve a városgazdasági ügyosztály 33683—1941. szám alatt a következő hirdetményt adta ki: Nagyváradi város tulajdonát képező, Rákóczi-ut 12. szám, Rimanóczy-u. 1. szám és gr. Csáky-u. 12. szám alatt fekvő épületekben a bérleti szerződések megszüntetése folytán megüresedő lakások és üzlethelyiségek folyó évi november hó 1-től bére adatnak. Bérleti ajánlatok folyó évi szeptember hó 1-én déli 12 óráig a városgazdasági ügyosztálynál nyújtandók be, ahol a bérletre vonatkozó felvilágosítások a hivatalos órák alatt megadatnak. Nagyváradi, 1941. augusztus 18. Dr. Gyapay László s. k. h. polgármester.

A VILÁG LEGNAGYOBB SZÉKESEGYHÁZÁNAK építésére készül a braziliai Bello Horizonta városa. A székesegyház kupolájának átmérője hetven méter lesz és így a római Szent Péter-bazilika átmérőjét húsz méterrel fogja meghaladni. Az óriási székesegyház tízezer hívőnek fog helyet adni. (M. N.)

A Budapesti Őszi Lakberendezési és Háztartási Vásárra 50 százalékos utazási és egyéb kedvezményt nyújt igazolványok az Ipartestület hivatalában kapható. — Felhívjuk az iparosok figyelmét, hogy az ipartestület könyvtára megnyitott. Könyvtári órák szerdán és szombaton délután 4—6-ig. Az Ipartestület vezetője.

HÁROMÉVES ELETMENTŐ. — Hamburgból jelentik: Egy egy éves hamburgi gyermek játék közben beleesett a vízmedencébe. Hároméves nővére, akivel együtt játszott, a medence szélére feküdvé, öccsét hajánál fogva addig tartotta felszínen, míg a segítség meg nem érkezett s ki nem mentették a gyermeket. (M. N.)

Liszt, kenyér és száraztészták jegyek lesznek? Budapestről jelentik: (MTI) A közellátásügyi miniszter elrendelheti az ország területére, vagy annak egy részére a liszt, kenyér és a száraztészták jegy ellenében való forgalombahozatalát. Az adagot a közellátási miniszter vagy a közellátási kormánybiztos állapítja meg.

DRÁGA CSOMAGOLÓPAPIROS. A franciaországi Marainville-ben egy hentesüzlet elárulástónője az árú 60.000 frankos értékű papírokba csomagolta. A rendőrségi nyomozás kiderítette, hogy az értékpapírok a háború alatt egy valenciennesi bankból tűntek el. (M. N.)

Felesküdték a spanyol kékdandár repülői. Berlinből jelentik: (NTI) Egy német repülőterem ünnepélyes keretek között esküdtek fel a spanyol kékdandár repülői. A spanyol repülők parancsnoka rövid beszédében rámutatott a spanyol és a német repülők bajtársiasságára és a közös ellenség végső legyőzéséig folytatandó harcban való fegyverbarátságukra. (MTI)

Eljegyzési hír. Frischmann Gyula m. vezető leányát Böskét eljegyezte Strömpel Gyula MÁV forgalmiszt

ELŐADÁS A NAGYVÁRADI KATOLIKUS LEGÉNYEGYLETBEN. Serényen készül a Katolikus Legényegylet ifjúsága szezonnyitó nagybáljára. Az egylet ifjúsága, hogy bebizonyítsa a nagyváradi keresztény társadalomnak, hogy a nyári hónapok alatt nem ült tétlenül, nagyszabású bál keretében bemutatja a „Kiskadett” című 3 felvonásos operettet. A „Kiskadett” című 3 felvonásos operette szeptember 14-én kerül színre az egyesület székházában. A darab zenei részét Andrassy Ede zenetanár, orsz. karnagy tanította be. Szabó József nagy gondnal végezte a rendezést.

AZ ORSZÁGZÁSZLÓ ELŐTT vasárnap, augusztus 24-én a római katolikus legényegylet tagjai állanak díszőrséget.

Elsőrendű makói vöröshagyma és fokhagyma

megrendelhető nagyobb tételben

Dr. Fráter László

bizományi nagykereskedő-nél Nagyváradi, Szt. László-tér 5. sz. I. em. 7. Telefon 2659. Távirat cím: Frábur.

Versenyárgyalási hirdetés szálodaépítésre. Nagyváradi város polgármestere hivatala a következő hirdetményt tette közzé: Értesítem az érdekelteket, hogy Máramaros-Sziget megyei város polgármestere versenyárgyalást hirdet egy Máramarosszigeten építendő városi szállodára vonatkozóan. A versenyárgyalásra vonatkozó feltételek és egyéb felvilágosítások Nagyváradi thj. város gazdasági ügyosztályán (Városháza I. em. 24.) megtehetőek. Nagyváradi, 1941. augusztus 23. Polgármester nevében: Klemens sk. gazdasági tanácsnok.

Olvasniavót kérnek harcoló honvédek. Üzenet érkezett fronton levő katonáinktól, hogy távol hazájuktól, messzi idegenben, fájdalmasan nélkülözik a magyar szót, magyar írást. — Kérjük az itthonmaradottakat, magyar testvéreiket, hogy kiolvasott újságjaikat, folyóirataikat, könyveiket küldjék el nekik az alábbi címekre: Porg. szab. szd. Táb. posta 42—02. Hír. század, Tábori posta 42—03, Utász század 42—04, Légv. gá. üteg, Tábori posta 42—05, Eü. oslop, Tábori posta 42—06, Szeró, Tábori posta 42—07, Vonnat Pság, Tábori posta 42—08, Tü osztály, Tábori posta 42—09, 2. feld. zlj. Tábori posta 42—10, 11. hk zlj. Tábori posta 42—11, 12. kp. zlj. Tábori posta 42—12, 4. gk zlj. Tábori posta 42—13, 5. gk. zlj. Tábori posta 42—14, 6. gk. zlj. Tábori posta 42—15, 12. kp. üteg, Tábori posta 42—16, 103. ellő Tábori posta 42—17. — Hiszünk, hogy olvasóink körében is visszhangra talál honvédekünk kérése és ezzel is bebizonyítják testvéri együttérzésüket az éretünk harcoló katonáinkkal.

Mielőtt szőrmét, bundát vásárol,

keresse fel

Halász Imre szücs üzletét

Nagyváradi, Kazinczy Ferenc utca 4. Telefon: 18-90.

Külföldi szőrmékben, kész bundákban nagy választék.

Javításokat, alakításokat pontosan szolid árak mellett vállalom.

Belvárosi mozgóban

Csákó és kalap

Az ideai magyar filmgyártás, legjobban sikerült katonai vigjátéka

Simor E., Kiss, Vaszary, Bilicsy, Csontos, Latabár.

SzökevényekNagysikerű amerikai életfilm
Jeroma Adlum regénye után.

Priscilla Lane, John Garfield.

Előadások: 1/4, 1/6, 1/8 és 1/10 órák

Apolló filmszínházban

Thomas Mitchell és Freddie Barthelomew
exotikus tárgyú filmje**Robinson család****ISKOLÁINK**

Javító- és felvételi vizsgák az állami polgári iskolában. A nagyváradi állami polgári fiúiskola a következőkről értesíti az érdekelteket: 1. A javítóvizsgálatok úgy a rendes, mint a magántanulók részére szeptember 3-án reggel 8 órák kezdődnek. A vizsgálatra jelentkezők augusztus 30-ig adják be a tanulmányi értesítőjüket az igazgatóságához. Akik a nyelvekből vagy a számtanból tesznek javítóvizsgálatot, azok szeptember 3-án reggel írószerekkel jelenjenek meg az ezektől a tárgyakból teendő írásbeli vizsgán. A többi tárgyakból csak szóbeli vizsga lesz. 2. Akik az elemi iskola V., V. vagy VII. osztályából kerültek ki és felvételi vizsgát tesznek, azok szeptember 5-én reggel 8 órára jelentkezzenek a magyarból, németből és számtanból teendő írásbeli vizsgára, írószerekkel felszerelve. 3. Pótbeírások a polgári iskolai rendes tanulók részére szeptember 1-én és 2-án lesznek.

Tudnivalók a leányliceum és tanító-nőképző új iskolai évről. A nagyváradi m. kir. áll. leányliceum és tanító-nőképző-intézetben Kálvin-utca 3. sz. a beiratkozások közelednek a befejezéshez. Az első osztályba 90 tanuló iratkozott be, úgy hogy ez az osztály párhuzamosan fog működni, a második osztályban 45, a harmadikban 35, a negyedikben (amelyik ebben az évben még átmenetileg tanítónői oklevellet ad) 35 tanuló jelentkezett. A közoktatásügyi miniszterium a legnagyobb előzékenységgel és áldozatkészséggel segít a sok hiánnyal küzdő, kifosztott intézet segítségére, tekintélyes összeget utalványozva a legszükségesebbek beszerzésére. A beiratkozott növendékek szülőinek ezuton is tudomására hozzuk, hogy az intézet készül az új iskolai év megnyitására, amely szeptember 15-20. között lesz, az intézetben jelenleg is folyó tanítói tanfolyam és a budapesti tanári tanfolyam miatt. Hogy mikor kell a tanulóknak jelentkezni, arról pontos értesítést kapnak, addig hazulról ne induljanak. Az intézet tanulóthonában (internátusában) 5 modernül felszerelt hálóteremben és négy tanulóteremben 130-135 tanuló nyerhet egészséges elhelyezést. Mivel ez a létszám körülbelül be van töltve, új bennlakókat csak abban az esetben vehetünk fel, ha a jelentkezők közül valaki visszalép. Ezért a kinnmaradó református tanulók szülőinek figyelmét felhívjuk a református tanulóotthonra, a katolikus szülők figyelmét pedig a váradi katolikus intézmények internátusaira, mert nagyon szeretnénk, ha növendékeink ezekben a mintaszabú intézményekben nyernének elhelyezést és elsőrendű nevelést. Az igazgatóság.

HAT ÉVES KORIG BE KELL IRATNI AZ OVODÁBA A GYERMEKEKET. Nagyváradi város polgármestere a 34.360/1941. sz. alatt a következő hirdetményt adta ki: Az iskoláztatási kötelezettség teljesítéséről szóló 1921. évi XXX. t.c. értel-

mében felhívom a város lakosságát, hogy a gondozásukban álló 3-6 éves gyermekekre **óvodába**, a 6-15 éves tanköteleseket valamely nyilvános elemi népiskolába a f. é. szeptember hó 2-án és 3-án d. e. 8-12 óra között tartandó **pótbeiratások** alkalmával okvetlenül irassa be. (Beiratási díj 1.— pengő). A beiratást a szülő vagy gondviselő személyesen eszközölje, mivel az ő személyi adataik bejegyzése is szükséges. (Ezért személyi adataikat igazoló okmányokat vigyék magukkal). Az elemi népiskola I. osztályába csak azok a tanulók vehetők fel, akik 1941 szeptember 15-ig a 6. életévüket betöltik. (Születési tanúsítványt az illetékes anyakönyvi hivatalok díjmentesen adnak, ha azt időben kéri). Figyelmeztetem az érdekelteket, hogy minden 6-15 éves tankötelest kivétel nélkül be kell iratni. (Tehát házi-, magánintézetben részesülteket, testi, vagy szellemi fogyat-

kozásban levőket, vagy más ok miatt felmentésre szorulókat is). Akik e felhívásnak eleget nem tesznek, kihágást követnek el és a fenti törvény szerint szigorú pénzbüntetésben, behajthatatlanság esetén elzárásra változtatható büntetésben részesülnek. Nagyváradi, 1941. augusztus hó 2-án. Dr. Gyapay László sk. h. polgármester.

A NAGYVÁRADI SZILÁGYI ERZSÉBET LEÁNYGIMNÁZIUMBAN (Tisza Kálmán-tér 2/4. sz.) a pótbeiratások f. é. augusztus hó 25-30. napjain lesznek. A javító-, pótló- és különbözeti vizsgálatokat aug. 26-27-én tartjuk meg; a magánvizsgálatok írásbeli része aug. 28-29-kére, a szóbeli része pedig aug. 30-ára van kitűzve. Beírásokat a megjelölt időben mindennap d. e. 9-1 óráig eszközölünk. Ugyanebben az időben adunk meg iskola-ügyben minden felvilágosítást. — Az igazgatóság.

Megverték a parasztok egy zsidó szénakereskedőt, mert féláron akarta vásárolni a szénát

Nagyváradi. Saját tud. Parázs kereskedés színhelye volt pénteken a váradi szénapiac. Egy Klein nevű Wasserstrom-telepi szénakereskedő, aki pár hónap óta költözött ide Gyuláról, azzal a trükkel „dolgozik”, hogy kivárja az alkalmas időt és a vevő hiányában megszorult termelőktől mázsáknént 2-3 pengő áron vásárolja meg azt a szénát, amelynek rögzített ára 6 pengő 63 fillér. Ezt a „kitűnő” üzletet már több ízben si-

került neki megkötni s az elkeseredett parasztok végül is tetteleg vettek elégtételt az őket ért sorozatos károsodásért. Külön érdekessége az ügynek, hogy Klein a szénakereskedésben az így vásárolt szénát 8 pengő 35 fillérért adja el mázsáknént a Wasserstrom-telepi szénakereskedésnek.

Ilyen körülmények után egyáltalán nem kellett meglepetést az a tény, hogy a szénapiacokon csattanósan végződnek az üzletkötések.

Nyolcszáz munkást szállít kedden a németországi külvonaton

Nagyváradi. Saját tud. Pénteken és szombaton végleg lezárultak a Németországba utazó munkások sorozása. Mintegy 1200 munkást talált alkalmazásnak a bizottság és ezek közül 800 kedden már elhagyta Nagyváradot. A munkaközvetítő hivatal az alábbi közleményt bocsátotta az érdekeltek rendelkezésére:

Németországi kiközvetítése, ill. szerződése kapcsán értesitem, hogy az augusztus hó 26-án induló külvonaton ki kell indulnia. Ezért felszólítom, hogy augusztus hó 26-án reggel 7 órakor pontosan jelenjen meg a nagyváradi nagyállomáson kijelölt gyűjtőhelyen.

Aki idejében nem jelentkezik, vagy lekési a vonat indítását, az későbbi csoporttal nem mehet már németországi munkára.

Minden kiutazó egy jó állapotban lévő munkaruhát, erős cipőt, télikabátot, meleg alsó és felső ruhát, valamint az utra legalább 3 napi élelmet tartozik magával vinni.

A kenyér beszerzésének megkönnyítésére egy db kenyéruptatványt mellékelünk.

Szerződötése alkalmával kapott „Kérdő ív”-ét olvasható irással, pontosan kiállítva hozza magával, mert a bankátviteli nyomtatványok ezek alapján állítanak ki.

Kerékpárok

és gumik nagy választékban

Nemes Jánosnál Csáky-u. 28.

Mellékelünk még egy, családi állapot igazolására szolgáló nyomtatványt, melyet Nagyváradon a Polgármesteri Hivatalban, községekben pedig a községi előljáróságoknál kell hitelesíttetnie.

Cukorjegyét hozza magával, mert ezt elutazása előtt leadnia tartozik a Városi Közélelmezési Hivatal vasútállomása kiküldött megbízottjának.

A m. kir. állami Munkaközvetítő Hivatalnak jogában áll mindazokat, akik fegyelmetlenül viselkednek, vagy italcs állapotban jelennek meg, a szerződés névjegyzékéből törölni és az utazásból kizárni.

Kéthónapi fogházra ítélték a Hottya gyilkosság egyik bűnrészesét

Nagyváradi. Saját tud. Rácz Imre, a Hottya-féle rablógyilkosság egyik bűnrészesese három rendbeli lopás vétségéért állott dr. Gavallér László egyes tanácsa előtt. Rácz megbilincselve, rövidre nyírt hajjal, szürke ruhában, papucsban lépett a fogházor kíséretében a bírói emelvény elé, ahol azért kellett feljelenni, mert a múlt év szeptember hó 19-én Rozenbaum Simon sértettől és Lénárt Jánostól vezetéksöveket, ólomrészeket, ka. apácst, nadrágot vitt el. Időközben a lopott holmik megkerültek s azt a tulajdonosok visszakapták. Rácz Imre töredelmesen beismerte a lopást s a törvényszék figyelembe vette büntetlen előéletét, italos állapotát is, végül 2 hónapi fogházbüntetést szabott ki a bűncselekményért jogerősen.

Az ítéletkihirdetés után az elnök a gyilkosság ügyében érdeklődik. Rácz válaszában elmondja, hogy jelenleg elmeorvosi megfigyelés alatt áll s a főtárgyalás még nincs kitűzve, de szeptemberben valószínűleg megtartják. — Arra az érdeklődésre, hogy hogyan tehetett ilyen, halkán felel:

— Sajnos, letöltöttem katonaként négy évet, soha büntetve nem voltam. Most beleestem. Jó napot!

Lehajta fejét, lassan megfordul és papucsában hangtalanul elsuhan az irtózáttal figyelő ügyes-bajos emberek között. Látszik rajta, hogy a kéthónapi fogházbüntetés hidegen hagyja. A másik ügy foglalkoztatja agyát, melynek ítélete most már mint büntetett előéletűt fogja érn.

Huszezer pengő értékű ékszer és tízezer pengő készpénzt loptak el egy nagyváradi kereskedőtől. Nagyváradi. Saját tud. Iványi Géza nagyváradi kereskedő jelentést tett a rendőrségnek, hogy lakásáról ismeretlen tettesek ellopták 20.000 pengő értékű ékszerét és 10.000 pengő készpénzt, amelyet áruvásárlásra tartogatott. Az értékeket a lakás egyik szekrényében őrizte és minthogy egész napon át távol van hazulról, sejtelve sincs, hogy ki és mikor követte el a lopást, mert a lakás mindig zárva volt. A rendőrség egyelőre annyit állapított meg, hogy a tolvaj a helyzettel ismerős egyén lehetett, aki álkulccsal követte el a betörést.

RÁDIÓ

SZERDA, AUGUSZTUS 27.

- 6.40 Ébresztő. Torna.
7.00 Hírek, közlemények, étrend és Hanglemezek.
10.00 Hírek
10.20 Emlékezés régi nagy színészeinkre. Ditrői Mór előadása.
10.45 Ősi eranyomosás a Duna mentén. Irta Timaffy László dr. Felolvasás
11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12.00 Himnusz.
12.10 Hanglemezek.
12.40 Hírek.
12.45 Időjelzés, vizállásjelentés.
13.30 Országos Postászenekar.
14.30 Hírek.
14.45 Műsorismertetés.
15.00 Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
15.20 Pertis Jenő cigányzenekara.
16.15 Hangképek a KISOK szentendrei vizitáborából. A közvetítést vezeti Hachán Tibor
16.45 Időjelzés, hírek.
17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.
17.15 A Rádió Zenekara.
18.00 Bach és Horátius. Kresz Géza előadása a zenei középiskoláról.
18.20 Deák László Liszt-műveket zongorázik.
18.45 Kültügyi negyedóra.
19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.
19.20 A sazburgi ünnepi játékok műsorából. A 1941. augusztus 21-i előadás közvetítése hangfelvételtől.
21.40 Hírek.
22.00 A Rózsavagó című zenés játék III. felvonása. Hangfelvétel.
23.25 Jinczky László tánczenekara.
24.00 Hírek.

CSÜTÖRTÖK, AUGUSZTUS 28.

- 6.40 Ébresztő. Torna.
7.00 Hírek, közlemények, étrend és Hanglemezek.
10.00 Hírek
10.20 Háziasszony a magyar föld terményei között. Paradicsom és zöldpaprika a táplálkozásban. — Leisen Erzsébet dr. tanulmányából átdolgozta és előadja Bán Józsefné és Földváry Livia.
Külföldi híradó. Felolvasás.
11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12.00 Himnusz.
12.10 Rendőrzenekar.
12.40 Hírek.
13.20 Időjelzés, vizállásjelentés.
13.30 A Rádió Zenekara.
14.30 Hírek.
14.45 Műsorismertetés.
15.00 Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
15.20 Szórakoztató hanglemezek.
16.15 Ruszin hallgatónknak.
16.45 Időjelzés, hírek.
17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.
17.15 Veress Károly cigányzenekara.
17.45 Világpolgárból falusi apostol. — Bíró Sándor előadása Balázs Ferencről.
18.10 Fegyverkezik a tábori színház. A közvetítést vezeti Dóvnyai Nagy Lajos. Hangfelvétel.
18.35 Pajtáságban Asztalos István elbeszélése. Felolvasás.
19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.
19.20 Megmagyarozzuk a slágereket. — Vidám zenés est.
20.15 Üveghintó. Irta Bibó Lajos. Rádiószínpadra átdolgozta és rendezte Csarady György.
21.40 Hírek
22.10 Székesfővárosi Zenekar.
23.00 Hírek német, olasz, angol, és

A halléknység báját nyújtják a régi direktorire-divat fűzőjének megrévége helyett azok a modern vonalú fűzők, melyekkel az elhanyagolt, vagy rossz szabású fűzők által deformált termeteket, graciózus, elegáns testtartásúvá szabályos vonalúvá varázsolja:

KOVÁCS SANDORNE

fűzőspecialista. (Nílgesz-telep)
Olcsó árak, izléses kivitel, szép és precíz munka.

- francia nyelven.
23.30 Csorba Gyula cigányzenekara.
24.00 Hírek.
PÉNTEK, AUGUSZTUS 29.
6.40 Ébresztő. Torna.
7.00 Hírek, közlemények, étrend és Hanglemezek.
10.00 Hírek.
10.20 Ruszin ifjusági előadás.
10.45 A nyári táplálkozás. Irta Székely László dr. Felolvasás.
11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12.00 Himnusz.
12.10 Korönyi Aladár cigányzenekara.
12.40 Hírek.
13.20 Időjelzés, vizállásjelentés.
13.30 A József nádor 2. honvédegyalozred zenekara.
14.30 Hírek.
14.45 Műsorismertetés.
15.00 Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
15.20 Dánielné Magyar Ilona énekel.
15.40 Mit főzzünk. Háziasszonyok beszélgetnek.
15.55 Pósz József és ifj. Jáhn Antal szájharmonika és harmonikakettőse.
16.15 Világhírű muzeumok.
16.45 Időjelzés, hírek.
17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.
17.15 Vivaldi: a-moll versenymű vonószenekarra. (Amszterdami Concertgebouw zenekara. Hanglemez. Buda elesik. Erdély születik. — Makkai László dr előadása.
18.00 A Rádió zenekara.
18.25 Sportközlemények.
19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.
19.20 K. Füzeses Mária Chopin-műveket zongorázik.
19.45 Erdélyi költők Buda vesztéről. Bevezeti és összeállítja Geréb László dr. A verseteket Major Tamás mondja el.
20.10 Zenei főtárgyalás. Irta, összeállította és rendezte Kiszely Gyula.
21.40 Hírek.
22.10 Horváth Elemér cigányzenekara.
23.00 Hírek német, olasz, angol, és francia nyelven
23.25 Tánclémezek.
24.00 Hírek.

SZOMBAT, AUGUSZTUS 30.

- 6.40 Ébresztő. Torna.
7.00 Hírek, közlemények, étrend és Hanglemezek.
10.00 Hírek.
10.20 Magyar humor a XVII. században Irta Eörssy Julia dr. Felolvasás.
10.45 Mit nézzünk meg? II. Lajos páncélját a Nemzeti Múzeumban. Ismerteti Csapody Csaba dr. Felolvasás.
11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
11.30 Beszélgetés egy leventével a kiképzési év elején. Farkas Gyula főoktató előadása. Közreműködik a Ganz-levente egyesület.
12.00 Himnusz.
12.10 Jinczky László szalonzenekara.
12.40 Hírek.
13.20 Időjelzés, vizállásjelentés.
13.30 Hanglemezek.
14.30 Hírek.
14.45 Műsorismertetés.
15.00 Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
15.20 Szórakoztató zene hangfelvételtől
16.10 Ifjusági rádió.
16.45 Időjelzés, hírek.
17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.
17.15 Máday-hármas.
17.50 Rádióposta.
18.15 A honvéd légierők fuvózenekara
19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.
19.20 Innen-onnan. Hangképek
19.50 Lóversenyeredmények.
20.00 Hírnök Árpád. Tamási Áron elbeszélése
20.20 Koréh Endre magyar nótákat énekel, kíséri Oláh Kálmán cigányzenekara.
21.00 Ma egy éve. Ravasz László dr püspök előadása.
21.20 A Királyhágón. Az 1941. augusztus 20-iki adásunk megismétlése hangfelvételtől. A közvetítést vezeti Dóvnyai Nagy Lajos.
21.40 Hírek.
22.10 A Rádió Zenekara.
23.00 Hírek német, olasz, angol, és francia nyelven.
23.25 Hanglemezek.
24.00 Hírek.

SPORT

Vasárnap délután fél 6 órakor kezdődik a NAC—Lampart mérkőzés

Nagyvárad. Saját tud. Pénteken délután 5 órakor kezdtek gyülekezni a NAC játékosai az erzsébetligeti pályán, hogy készüljenek a második NB-mérkőzésükre. Az edzésen Kovács I és Kovács II kivételével valamennyi játékos részt vett. Kovács II már 4 órakor megjelent a pályán és Rónay edző vezetésével külön és alapos edzést tartott. Kovács I pedig nem jelent meg az edzésen.

Ott volt ellenben Kalocsay II, aki csütörtökön érkezett Nagyváradra. Szorgalmasan végezte a gyakorlatokat, természetesen minél előbb szeretne bekerülni a csapatba. Csütörtökön délután külön edzést végzett Rónay edzővel, pénteken pedig a csapattal végezte az előírt gyakorlatokat. Résztvett az edzésen természetesen Tóth III is, aki remélhetőleg rövidesen tagja lesz a zöld-fehér együttesnek.

Milyen összeállításban szerepel a Lampart?

A vasárnap délután fél 6 órakor lejátszásra kerülő NAC—Lampart-mérkőzésen a fővárosi csapat összeállítása előreláthatólag a következő lesz:

Zentai—Erdős. Nádasdi—Stark. Szenes, Szomolányi—Hratkó II, Sós, Jenőfi, Kisalági, Tolvaj.

A Rhédey-kerti sportpálya vasárnap délutáni műsora.

Vasárnap délután 5 órai kezdettel méri össze erejét a körösvidéki kerület első osztályú labdarúgó bajnoksá-

gának keretében a MÁV TK. az igen jó hírű Orosháza MTK-val. Előtte a MÁV második csapata játszik a kerületi bajnokság második osztályáért a Kolping—Egyetértés újjászervezett csapatával 3 órai kezdettel.

A kettős bajnoki mérkőzésre az egyesületek filléres helyárakat állapítottak meg 20 fillértől 90 fillérig.

Vasárnapi műsor a körösvidéki kerületben.

I. oszt. N. MÁV—OMTK, bíró:

Vay, II. oszt. N. MÁV. II—Kolping—Egyetértés, bíró: Szabados. Vasas—Törökvs II, bíró: Vékony. A mérkőzések a Rhédey-kerti pályán kerülnek lejátszásra.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés szavanként 14 fillér, Alláskeresőknak 25 százalék engedmény

Lakás

HUNNIA

nagyszállóban
kényelmesen berendezett
hónapos szobák kiadók.

Modern kétszobás, fürdőszobás, előszobás lakás szeptember 15-re kiadó. Kuti Lajos-u. 6. 231

Adas-vétel

MAGAS árakat fizetek bármilyen használt férfiruháért. Tegyen egy próbát. Levelezőlap hívásra hazhoz jövek. Molnár, Bémet-tér 1.

Aranyat, ezüstöt napi áron vesznek. Tiszay óras és ékszerész, Nagyvárad, Rákóczi-ut 6.

Gyönyörű mintájú, sűrű szövésű, tiszta gajpu ebédő perza és összekötő, sürgösen eladó. Rulikovszky-ut 10., fszint 1. délelőtt 3-ig. 234

Aranyat, brilliánt, ezüstöt magas áron vesznek. órák, ákszert javítok. Gyenge István ékszerész. Rákóczi ut 19.

Jó karban levő festett háló eladó. Tompa Mihály-u. 83. 232

Mindennemű arany ékszer és züst tárgyak vásárlása és eladása. Mészáros-u. 4. szám, udvarban. — Schwartz ékszerész.

Összecukható vaságyat jókarban, megvételre keresek Lukács György-u. 48. szám. 229

Négy darab faj leánder és Philips rádió eladó. Kommendáns-rét, Klapka György-utca 2. Ágoston vendéglő. 225

Brilliansért, régi ékszerért magas árat fizetek. Tarján ékszerész, Rákóczi-ut 8. 201

Eladó beédloaszta, vasmosdó, varrógép, díszes vaságy. Megtekinthető délután Petőfi-utca 14. 226

Különféle

Fordítókorongot, lehetőleg görgőt, 60 cm. nyomtávolságu iparvágányhoz azonnali megvételre keresünk. Star téglagyár. 233

Tollat fosztásra vállalok. Kovácsné, Cséplőter-utca (volt Hosszu-u.) 16.

Állást nyec

Gyakorlott gépirónót azonnal alkalmazok. Dr Bozsódi ügyvéd, Pável-utca 19. szám. 215

Uri szabóságához tanulót keresek. — Zádory szabómester, Teleki Pál-u. 20. szám. 230

Műszerész segédet felveszek. Jakab Imre, Kossuth-u. 5. 222

KIADÓTULAJDONOS:
SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R.T.

Fő- és felelősszerkesztő: Felelős kiadó:
Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc
a Szent László-nyomda RT igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.